

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Keinukallion liikuntapuiston asiakaslähtöinen kehittäminen

Roisko, Nina

2018

Laurea-ammattikorkeakoulu

Keinukallion liikuntapuiston asiakaslähtöinen kehittäminen

Nina Roisko
Tulevaisuuden johtaminen ja asiakaslähtöinen palveluliiketoiminta
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2018

Nina Roisko

Keinukallion liikuntapuiston asiakaslähtöinen kehittäminen

Vuosi

2018

Sivumäärä

62

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää millaisena käyttäjät kokevat alueen ja löytää kehitysehdotuksia Keinukallion liikuntapuiston toiminnoille. Kehitystyö toteutettiin havainnoinnilla kuuden käyttäjän toimintaa alueella. Tutkimushenkilöt kulkivat alueella oman tottumuksen mukaan samalla seurattessani heidän tapojaan toimia. Lisäksi kirjasin keskusteluissa esiin tulleita kehitysehdotuksia ja alueen vahvuuksia. Vuorovaikutteisuutta kehitystyöhön hain käyttäjien kanssa toteutetussa työpaja työskentelyssä. Havainnointiosuudessa ja työpajatyöskentelyssä olivat mukana eri käyttäjiä, jotta saisin erilaisia näkemyksiä mahdollisimman paljon. Edellä mainittuja toteutuksia tuki helmikuussa 2016 toteutettu kysely alueen käyttäjille. Näiden tutkimusmenetelmien myötä sain käsityksen alueen asiakaslähtöisestä kehittämisestä.

Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä olen hyödyntänyt ulkoiluun, liikuntaan ja luontoon liittyvää materiaalia. Keinukallion liikuntapuisto on myös luonnonpuisto, joka tarjoaa esteettisesti miellyttäviä alueita ja luo tällä tavoin toisille käyttäjille hyvinvointia. Teoria osuudessa kerro Suomen hallitusohjelmassa esiintyvien tavoitteiden ja eri lakien velvoitteita kunnille.

Keskeisin opinnäytetyöni tulos oli, että käyttäjät eivät toivo alueelle lisää rakennettuja toimintoja, vaan haluavat alueen nykyisten toimintojen kehittämistä pienillä korjauksilla. Esimerkiksi alueen opasteita toivottiin lisää, juoksuportaisiin kaivattiin laajennusta, hiihtolatuverkoston haastavien kohtien korjaamista turvallisimmiksi, valaistusta sekä maastopyöräreittiä. Palveluiden kehittämistä toivottiin alueen käyttäjämäärän kasvaessa.

Keinukallion liikuntapuiston kehityksessä tulisi huomioida yhteiskunnassamme oleva murros. Mielestäni tämän päivän nuoret (alle 18 -vuotiaat) elävät uudenlaista aikakautta. Vastaavanlainen murros on viimeksi ollut 1920 -luvun tietämillä syntyneiden ja 1970 -luvun uuden aikakauden aikana syntyneiden välillä eli meidän isovanhempien ja 1970-80 luvulla syntyneillä. Uusi teknologia ja työtavat ovat tuoneet erilaiset tarpeet ja toiveet kuntalaisille. Palveluita kehittäessä tulee huomioida myös ilmastonmuutoksen tuomat haasteet ja mahdollisuudet. Näen tulevaisuuden Keinukallion liikuntapuiston tavoitteena sovittaa hyvin yhteen monilajinen alue huolehtien luonnosta ja paikan historiaa kunnioittaen. Puistomainen alue on ulkoilijan ja liikkujan maisema, jossa harrastetaan ja vietetään vapaa-aikaa monipuolisesti. Näen alueen Keravan olohuoneena, siellä vietetään aikaa yhdessä.

Asiasanat: Ulkoilu, hyvinvointi, luonto, havainnointi, asiakaslähtöinen kehittäminen

Nina Roisko

Customer-oriented Developing of the Keinukallio Activity Park

Year	2018	Pages	62
------	------	-------	----

The objective of my thesis was to clarify how the users experience the area and to find developing ideas to the Keinukallio activity park. The development work was carried out by observing the activities of six users in the area. The people I studied moved around the area as usual while I observed their habits. Furthermore, I recorded development ideas that emerged in the discussions and the strengths of the area. I sought interaction to the development work with users in the workshop. In the observation phase and in the workshop I had different users so that I would get as many different views as possible. The aforementioned realization was supported by an inquiry to the users of the area that was executed in February 2016. With these research methods, I got the idea of the customer-oriented developing of the area.

I have utilized material to outdoor recreation, physical education and nature as a theoretical frame of reference of the study. The Keinukallio activity park is also a nature park, which offers aesthetically pleasing areas, and in this way, it provides wellbeing to some users. In the theory part, I discuss the obligations and of the objectives in Finland's government platform and different laws have on municipalities.

The most central result of my thesis was that the users do not wish for more functions to be built in the area, but they want the current functions to be slightly repaired and improved. They hoped for example for more guide signs about the area, an extension to the running stairs, repairs to make the challenging sections of the cross-ski track safer, better lighting and a cross-country cycling route. The development of area services was requested as the amount of people that use the area increases.

In the development of the Keinukallio activity park, attention should be paid to the breakage in our society. My opinion is that today's young people (under 18 -year-olds) go through a new kind of era. A similar transition was seen in the people who were born around 1920's, and again in those who were born during the 1970s and 80s. The new technology and working methods have brought different needs and wishes to the inhabitants of the municipality. In the development of Keinukallio activity services, we must also acknowledge the challenges and opportunities presented by climate change. I see the future as an objective of the Keinukallio activity park to fit together a versatile area while taking care of the nature and respecting area history. The parklike area is the outdoorsy person's landscape, a place for various activities and hobbies. I see the area as the living room of Kerava, a place to spend time in a group or by alone.

Keywords: Outdoor recreation, Welfare, Nature, Observation customer-oriented developing

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	7
1.2	Keskeiset käsitteet	8
2	Asiakaslähtöisyys palveluiden kehittämisessä	12
2.1	Asiakaslähtöinen kehittäminen ja asiakkaan osallistaminen palveluiden kehittämisessä	13
2.2	Kunta palvelun tuottajana	16
2.3	Liikunta- ja ulkoilulaki	18
2.4	Valtakunnalliset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan ..	19
2.5	Keravan kaupungin hyvinvointistrategia	21
3	Kehittämiskohteen kuvaus	22
3.1	Keravan kaupunki	22
3.2	Keinukallion liikuntapuisto	23
3.3	Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyö	26
4	Kehittämishanke	28
4.1	Havainnointi	29
4.1.1	Toteutuksen kuvaus	29
4.1.2	Tulokset	30
4.2	Työpaja	42
4.2.1	Toteutuksen kuvaus	43
4.2.2	Työpajasta saadut tulokset	43
4.3	Kyselytutkimus	45
4.3.1	Toteutuksen kuvaus	46
4.3.2	Analysointi	46
5	Johtopäätös	48
5.1	Ulkoilu- ja liikunta-alue keinukallion asiakaslähtöinen kehittäminen	49
5.2	Käyttäjien kehittämisehdotuksia	50
5.4	Tulosten luotettavuus	52
5.5	Jatkotoimenpiteet	52
	Lähteet	555
	Kuvat	59
	Taulukot	60
	Liitteet	61

1 Johdanto

Ulkoliikuntaan käytetty aika ja ulkoilutavat ovat suomalaisessa yhteiskunnassa muuttuneet viimeisten vuosikymmenien aikana, kun vapaa-aika on kasvattanut osuuttaan arjessa. Samalla myös ulkoilijoiden tarpeet ovat lisääntyneet. Ulkoilu on yksi tärkeimmistä suomalaisten liikunnan harrastamisen muodoista ja jopa 75 % suomalaisista käyttää jokamiehenoikeutta hyväkseen luonnossa liikkumiseen. Suomen ulkoilumahdollisuudet ovat perinteisesti olleet hyvät eikä niihin ole tarvinnut aikaisemmin kiinnittää huomiota. Kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen ovat kuitenkin vähentäneet kansalaisten mahdollisuuksia päästä metsiin, jonka vuoksi ulkoilureittien merkitys kaupungeissa on entistä suurempi (Kokkonen 2010, 343). Ulkoilureitit ovat keskeinen resurssi ulkoilulle ja niitä voidaan kutsua luonnossa liikkujan peruspalveluiksi. Vielä 1960 -luvun alkupuoliskolla kadulla lenkkeilevä keski-ikäinen mies oli tuntematon ilmiö. Niihin aikoihin aikamiehillä ei yksinkertaisesti ollut lupa kuntoilla julkisesti, sellainen toiminta leimattiin joutavaksi tai jopa ”kumoukselliseksi”. Viime vuosikymmeninä on tapahtunut suoranainen liikuntavallankumous. Tästä kertoo muun muassa se, että vuonna 1964 Bostonin maratoniin osallistui vain 225 juoksijaa. Nykyisin osanottajamäärä on rajoitettu 15000:een *esikarsinnan läpäisseeseen juoksijaan*. (Florida 2005, 268.)

Liikunnan ja ulkoilun merkitystä ihmisen fyysiseen sekä psyykkiseen terveyteen on tutkittu monin tavoin. Tutkimukset osoittavat lähes poikkeuksetta liikunnan olevan pidemmän eliniän tukeva tekijä. Muun muassa sydän- ja verisuonitaudit sekä yleistyneen ylipainon tuomat terveyshaitat voidaan pitää kontrollissa liikunnan avulla, sama pätee mielenterveydellisissä haitoissa. (Bohannon ym. 1996.) Suomen hallitus on kirjannut liikuntalakiin kuntien merkityksensä liikuntapaikkojen järjestäjänä ja ylläpitäjänä. Niiden velvollisuus on luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle tarjoamalla liikuntapaikkoja (Liikuntalaki 390/2015, 5§). Liikuntalaki velvoittaa kuntia luomaan edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle, esimerkiksi tukemalla kansalaistoimintaa, rakentamalla liikuntapaikkoja, kehittämällä alueellista ja paikallista yhteistyötä sekä järjestämällä myös erityisryhmien liikuntaa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015). Nämä rakennetut liikuntapaikat tarjoavat hyvät liikkumisen edellytykset erityisesti niille, jotka ovat tottuneet liikkumaan. On syytä huomioida, että osa suomalaisista (etenkin aikuisista) liikkuu kuitenkin muualla kuin johonkin tiettyyn tarkoitukseen rakennetulla liikuntapaikalla. Tämä riippumattomuus rakennetuista liikuntapaikoista on korostanut ajattelumallia, jossa ihmisen koko elinympäristöä tulisi tarkastella liikunnan kannalta. (Kokkonen 2013, 241.) Tämän seurauksena kunnan rooli ulkoilureittien ja ulkoilun edistäjänä on korostunut entistään. Ulkoilun mahdollisuudet on syytä huomioida kaupunkikehityksessä, jotta kaupunki voi tarjota helposti tavoitettavissa olevia, monipuolisia liikkumista ja ulkoilua motivoivia alueita.

Kuntien hallinto perustuu edustukselliseen demokratiaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntalaiset valitsevat kuntavaalien yhteydessä edustajat, joilla on valtuutus tehdä päätöksiä. Viime

aikojen laimean vaaliosallistumisen ja kutistuneiden puolueosastojen aikana on kuitenkin selvää, että vaalit eivät ole riittävä kanava välittämään kuntalaisten näkemyksiä päätöksentekoon. On hyvä pohtia muitakin keinoja päätöksenteon tueksi, esimerkiksi kuntalaisten suoraa osallistumista. Osallistuvan demokratian puolestapuhujat sanovat, että osallistumisella on myönteisiä sivuvaikutuksia sekä yksilön että yhteisön kannalta. Oman mielipiteen esiintuomisen ja puolustamisen ohella osallistumisen katsotaan lisäävän kansalaisten aktiivisuutta ja kehittävän heidän poliittista harkintakykyään sekä itseluottamustaan. Sen odotetaan lisäävän myös yksilön vastuuta ja halua toimia yhteisen hyvän puolesta. On koettu, että luottamus poliittista järjestelmää kohtaan myös vahvistuu. Osallistuvan demokratian kritiikki kohdistuu ennen muuta osallistumisen epätasa-arvoon ja sitä kautta välittyvien näkemysten epäedustavuuteen (www.abo.fi). Uskon, että yhdessä virkamiehet, poliittiset päättäjät ja kuntalaiset ovat yhdessä tehokas yhdistelmä rakentamaan tulevaisuuden palveluita.

1.1 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tavoitteena on osallistaa kuntalaisia Keravan kaupungin omistuksessa olevan Keinukallion liikuntapuiston kehittämiseen. Tutkimuksessa kuvataan kuntalaisten käyttäytymistä alueella sekä tuodaan esiin tutkijan havaintoja. Yhtenä tavoitteena on luoda käsitys, kuinka aluetta tulisi kehittää käyttäjäystävällisemmäksi. Toteutuksessa hyödynnetään havainnoivaa tutkimusmenetelmää, jota tukevat työpajatyöskentely sekä kyselytutkimus. Opinnäytetyön empiirisessä osiossa selvitän havainnoivaa tutkimusmenetelmää käyttäen alueen tämän hetkisen käyttäjien tapaa toimia ja liikkua nykyisissä puitteissa sekä havainnoida käyttäjän ulkoilutottumuksia, tarpeita sekä alueen käyttö- ja kehittymismahdollisuuksia. Teoriaosuus koostuu ulkoilun, liikunnan ja luonnon merkityksestä ihmisten hyvinvointiin. Pyrin tuomaan esille, miksi Keinukallion liikuntapuistoa, jossa nämä fyysiset ominaisuudet ovat, tulisi kehittää kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Lisäksi tuon esille Suomen hallituksen ja lakien tuomat velvoitteet kunnalle, koska kyseessä on kunnan omistama ja hallinnoima alue jonka puitteet sopii kuntalaisten omatoimiseen liikuntaan.

Kehitystyössä tavoitellaan vastauksia siihen, miten tutkimushenkilöt kokevat Keinukallion liikuntapuiston kokonaisuuden ja kehitystarpeet sekä millaiset keinukallion *ulkoilumahdollisuudet*.

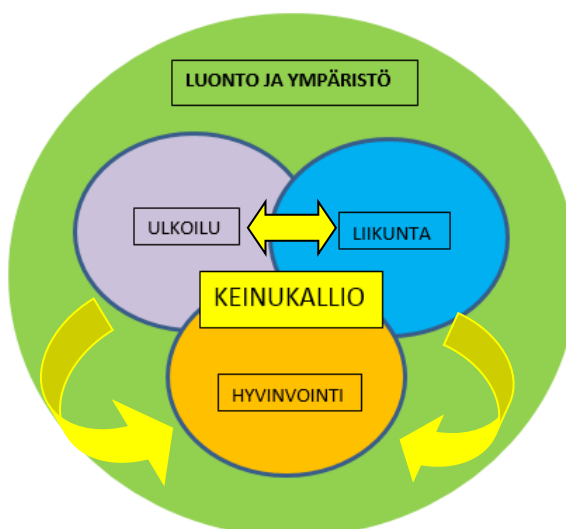
Opinnäytetyön tavoite on löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- miksi Keinukallio
- mikä vaikuttaa saapumiseen alueelle
- mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen
- mitä vaikutuksia käyttäjä tuntee
- mitä hän pitää alueella tärkeänä

- miten aluetta tulisi kehittää

1.2 Keskeiset käsitteet

Ulkoilu ja liikunta voivat käsitteinä sekoittua, vaikka niiden merkitys on eri. Itse tulkitseen näiden käsitteiden eron sillä, että liikunta on suorittamista ja ulkoilu nauttimista. Molemmat koen olevan tärkeitä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Hyvinvointi käsitteenä viittaa yleiskielessä vaurauteen ja hyvään terveydentilaan, mutta sille on erilaisia määritelmiä ja mittareita. Hyvinvointi on syvimältä olemukseltaan ihmisiä energisoiva merkityksellisyyden sekä elämän ilon ja -hallinnan tunne. Se on tärkeää, koska se turvaa luovuuden, suoritustason ja jatkuvan kehityksen edellytyksiä sekä mahdollistaa täysipainoisen elämän. Voimmekin kuvitella hyvinvoinnin janana, jonka keskipisteen muodostaa se, että yksilö on juuri ja juuri kyvykäs toimimaan yhteiskunnassa normaalisti. Ääripäät ovat yhteiskuntakelvoton, esimerkiksi henkilöt joilta on vapaus riistetty, toisessa päässä suuret vaikuttajat, joilla oikeus päättää asioiden kulusta (Suominen 2006, 14.) Ulkoilun ja hyvinvoinnin nähdään vaikuttavan kehämäisesti toisiinsa: ulkoilu luo hyvinvointia ja lisääntynyt hyvinvointi lisää ulkoiluaktiivisuutta, mikä taas edelleen tuottaa uusia hyvinvoinnin kokemuksia. Aktiivisesti ulkoileva voi keskimääräistä paremmin, sillä oleskelu luonnossa virkistää, vähentää alakuloa ja stressiä sekä tuottaa monenlaisia muita mielihyvän kokemuksia. (Paronen 2001, 100-106.) Koen Keinukallion liikuntapuiston kykenevän tarjoamaan puitteet, jossa yhdistyy henkisten ja fyysisten hyvinvoinnin osa-alueet. Luonto, joka on oleellinen osa Keinukallion alueen vahvuutta, sisältyy tähän kokonaisuuteen. Se luo mahdollisuudet ulkoilulle, liikunnalle sekä laajemmalle hyvinvoinnille. Kuvasta 1 esitän kuinka Keinukallio yhdistää edellämainittuja fyysisiä elementtejä, joka on rakennettu luonnon puitteita hyödyntäen.

Kuva 1: Keinukallio hyvinvoinnin keskiössä

Ulkoilu on määritelty yleistermiksi, joka käsittää ”ulkona, kodin pihapiirin ulkopuolella tapahtuvaa oleskelua ja liikkumista vapaa-aikana ja virkistäytymistarkoituksessa”. Tähän luetaan kuuluvaksi kävely, lenkkeily, hiihto, pyöräily, suunnistus, retkeily, luonnossa oleilu, maisevien ihailu, marjastus ja sienestys, metsästys ja kalastus sekä muu sellainen toiminta, jossa ihminen on läheisesti tekemisissä *luontoympäristön* kanssa (Luonnon virkistyskäyttö 2000 - tutkimus, 2001).

Hallikainen (1990, 4) tarkentaa ulkoilun käsitettä seuraavanlaisella jaottelulla:

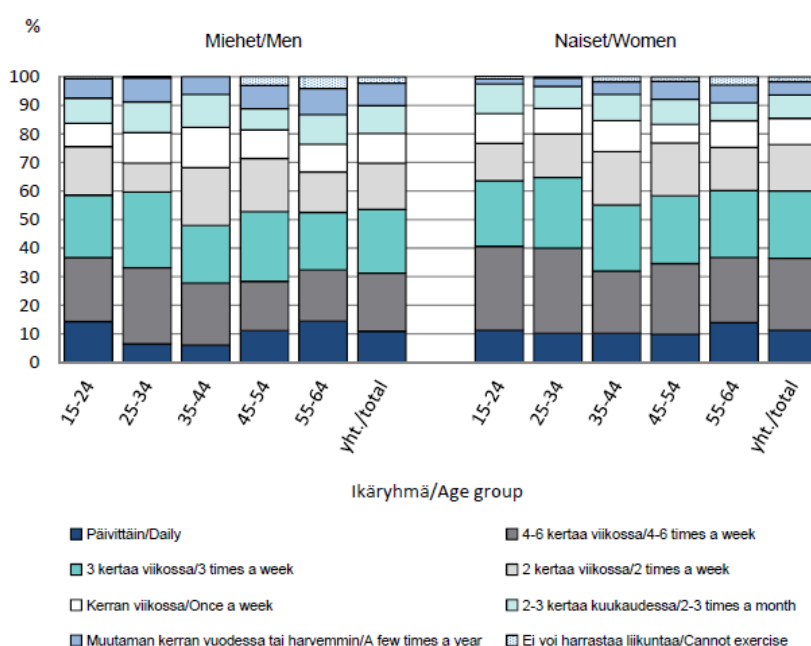
- liikuntaulkoilu (esim. hölkkä, suunnistus)
- harrasteulkoilu (esim. luontokuvaus)
- hyötyulkoilu (esim. marjastus, metsästys)
- muu ulkoilu ja luonnon virkistyskäyttö (esim. elämykset)

Jaottelu on suuntaa antava, ja todellisuudessa esimerkiksi hyötyulkoilu voi samalla kertaa olla myös harrasteulkoilua. (Hallikainen 1990, 4.)

Ulkoilun käsitteeseen ei sisälly ajatusta suorittamisesta tai kilpailusta, vaan siihen lisätään usein harrastajan tavoite ympäristövaihdoksesta ja luontokokemuksesta (Emmelin, Fredman & Sandell 2005, 25). Ulkoilun positiivisista vaikutuksista huolimatta sen harrastaminen ei ole mahdollista kaikille. Tähän vaikuttavat ulkoilua rajoittavat henkilökohtaiset tekijät, joita ovat esimerkiksi työ- ja kotikiireet, sairaudet ja ulkoiluseuran puute. Toisaalta yksinkertaisesti kiinnostuksen puute voi myös rajoittaa ulkoilua. Koettuihin rajoitteisiin vaikuttaa paljolti myös elämäntilanne; esimerkiksi perheellisellä yrittäjällä mahdollisia rajoittavia tekijöitä on luultavasti enemmän kuin vapaa-aikaa omaavalla eläkeläisellä. Vain harvalla ulkoilua rajoittavat hankala pääsy ulkoilualueelle ja -reiteille tai ulkoilupaikoille matkustamisen kulut ja ulko-varusteiden puuttuminen. Kuitenkin muun muassa ulkoilureittien valaistusta parantamalla ulkoiluaktiivisuutta voidaan lisätä. (Paronen 2001, 108-110.) Kuntatasolla ulkoilua rajoittavat Suomen Ladun selvityksen (2002) mukaan puutteellinen rahoitus ja asenteet. Raportissa tuodaan esiin, että ulkoiluun ei investoida oikein huomioiden harrastajamäärät ja käyttökerrat (Suomen Latu 2002, 31).

Liikunta on käsite, joka kokoaa perinteisen urheilun lisäksi fyysiseltä rasitukseltaan ja motiiveiltaan moninaisen liikuntaharrastuksen ja arkiliikunnan. Terveysliikunnalla tarkoitetaan kaikkea fyysistä aktiivisuutta, jolla on terveyttä edistäviä tai ylläpitäviä vaikutuksia ilman intensiiviseen urheiluun liittyviä riskejä. Terveysliikunta jakautuu arkiliikuntaan ja kuntoliikuntaan. Erityisliikunta on erityisryhmien liikuntaa. Arki- tai hyötyliikuntaa on harrastuksen ulkopuolinen fyysinen aktiivisuus (esimerkiksi työmatkapyöräily, portaiden kulkeminen, lumen luonti). Kuntoliikunta eroaa arkiliikunnasta tavoitteellisuutensa perusteella. Kuntoliikuntaa harrastetaan fyysisen kunnon ylläpitämiseksi tai parantamiseksi. Kuntoliikunta (esimerkiksi sauvakävely, hölkkä, uinti, voimistelu) kehittää arkiliikuntaa tavoitehakisemmin hengitys- ja

verenkiertoelimistöä ja/tai tuki- ja liikuntaelimistöä. Kuntourheilua on esimerkiksi maratonin juokseminen. Liikunnan tavoitteena on tuottaa iloa ja nautintoa. Liikunnan harrastamisella on myös merkittäviä välillisiä hyötyjä. Liikunta kehittää ja ylläpitää fyysistä, henkistä ja sosiaalista terveyttä, vähentää ennenaikaista kuolleisuutta ja ylläpitää toimintakykyä ihmisen ikääntyessä sekä edistää itsenäistä suoriutumista. Liikunnalla on merkittävä ehkäisevä, hoitava ja kuntouttava vaikutus lukuisissa terveysongelmissa. Se vähentää todennäköisyyttä sairastua muun muassa masennukseen, osteoporoosiin ja kaatumisesta johtuviin luunmurtumiin, metaboliseen oireyhtymään ja kakkostyyppin diabetekseen, korkeaan verenpaineeseen tai muihin sydän- ja verisuonitauteihin. Arkiliikunnan väheneminen ja ravinnon energiapitoisuuden nousu ovat yhteydessä suomalaisten ylipainoisuuden yleistymiseen. Siten liikunta on painonhallinnan ja terveyden edistämisen näkökulmasta erityisen tärkeää. Liian vähäisen liikunnan voidaan arvioida aiheuttavan Suomessa 300-400 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset. Näistä yli puolet aiheutuu sairauspoissaoloista ja työn tuottavuuden heikkenemisestä. Loput kulut ovat suoria terveydenhuolto- ja sosiaalimenoja. Lisäämällä väestön liikuntaaktiivisuutta voidaan keventää tulevaisuuden hyvinvointipalvelujen tarvetta ja säästää siten julkisia varoja. Liikkumisen edistäminen on osa terveyden edistämisen kokonaisuutta. (www.kkiohjelma.fi.) Kuvassa 2 on THL:n julkaisemasta ”Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2014” -raportista grafiikka, jossa esitetään vuoden 2014 suomalaisen vapaa-ajan liikunnan harrastamiskertoja ikäryhmittäin. Tästä voimme todeta, että lähes jokaisesta ikäryhmästä lähes / vähintään 70 % liikkuu vähintään kahdesti viikossa. Raportin yhteenvedossa tuotiin esiin, että vapaa-ajan liikunta (vähintään puoli tuntia, vähintään kaksi kertaa viikossa) on lisääntynyt kaikilla ikäryhmillä.

Kuva 2: Vapaa-ajan liikunnan harrastaminen ikäryhmittäin vuonna 2014 (%).

Ihmiset pitävät ulkoliikuntaa erittäin tärkeänä. He etsiytyvät paikkoihin ja yhteisöihin, joissa harrastetaan runsaasti monia ulkoliikuntamuotoja. Richard Floridan tekemässä tutkimuksessa mukana olleet jäsenet harrastavat monenlaisia urheilulajeja perinteisistä pyöräilyä, lenkkeilyä, melontaa, erämaajuoksua ja lumilautailua. Mistä tämä kiinnostus reippailuun johtuu? Osasyynä on se, että arkityön luonne on muuttumassa. Perinteisen työväenluokan jäsenet viettivät päivänsä ruumiillisissa töissä, joten vapaa-aikanaan he ottivat useimmiten rennosti. Nykyään työ on enimmäkseen istuen tehtävää henkistä työtä, joten niin kutsutun luovan luokan jäsenet virkistäytyvät ruumiillisen rasituksen avulla. (Florida 2005, 272-273.)

Kinnusen (1998, 29) mukaan *hyvinvoinnin* käsite kuvaa yksilön, yhteisön ja valtion tunnistamaa elämäntilanteiden haluttua tilaa ja niiden muutosmahdollisuuksia tai negaationa jotain tämän tilan vajausta. Yksilön hyvinvointi nähdään yleensä ajasta, paikasta ja tilanteesta riippumattomana (Diener 2000, 34). Juutilaisen (2004, 16) mielestä hyvinvoinnille on vaikea löytää yleistä tyhjentävää määritelmää, sillä yhteiskunnan muutokset vaikuttavat ihmisten käsitelmiin ja kokemuksiin hyvinvoinnista. Hän määrittelee hyvinvoinnin subjektiivisena ja dynaamisena kokemuksena, johon vaikuttavat psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset tekijät sekä arvot, elämäntilanne ja tunnetilat. Terveys, varsinkin fyysinen terveys, on hyvinvoinnin yksi osa-alue. Usein hyvinvointi ja terveys rinnastetaankin samaksi asiaksi. Terveys on kuitenkin enemmän ulkoisesti määritelty tila, johon on selkeitä mittareita. (Torppa 2004, 46-47.) Hyvinvointi nähdään usein kolmena osa-alueena; fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina.

Luonto on liikkumisympäristönä suomalaisille erityisen tärkeä. Kevyen liikenteen väylien lisäksi suosituimpia liikuntamuotojamme, kävelyä, juoksua, pyöräilyä sekä hiihtoa, harrastetaan eniten erilaisilla ulkoilureiteillä, kuten pururadoilla, hoidetuilla laduilla ja vaellusreiteillä. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010, 14.) Monet ulkoliikuntamuodot vaativat mahdollisimman luonnonmukaisia ympäristöjä, joten kuntien on syytä kaavoituksessa huomioida myös virkistyskäyttö. Edellä esitetty tutkimus osoittautuu totuudenmukaiseksi myös Keravalla. Keravan kaupungin hyvinvointisuunnitelma (2015) tuo esiin Keravan liikuntapalveluiden laatiman eläkeläisten liikunnan perusselvityksen, jossa todettiin keravalaisien eläkeläisten liikkuvan maan keskiarvoon (84%) nähden hiukan aktiivisemmin. Yleisimpinä liikuntamuotoina pidettiin perusliikuntamuotoja eli pyöräilyä, kävelyä ja hyötyliikuntaa. Kaupungin kompakti koko ja hyvät kevyen liikenteen väylät koettiin liikuntaa edistäviksi tekijöiksi. Liikunnalliset tavoitteet sukupuolesta tai iästä riippumatta kohdistuivat eniten terveyden ylläpitämiseen. (Keravan kaupungin hyvinvointikertomus, 2015.)

Yleisesti kaupunkiluonnon virkistyspalvelut ovat tärkeä osa hyvää elinympäristön laatua. Tämä tarkoittaa virkistysalueiden riittävyttä, hyvää saavutettavuutta ja hyvälaatuista virkistysympäristöä, joka houkuttelee ihmisiä liikkumaan. Edellä mainituilla kriteereillä on suuri merkitys

staattista, tietokoneistuvaa työtä tekevässä ja ylipainoistuvassa Suomessa. Hyvä saavutettavuus on erityisen tärkeä lasten, eri tavoin aisti- ja liikuntarajoitteisten sekä ikääntyneen väestön kannalta. (Hiedanpää ym. 2010, 210.) Luonto koetaan myös tärkeänä tunteiden herättäjänä. Se, mikä luonnossa aiheuttaa positiivisia kokemuksia, on kuitenkin usein varsin vaikea määritellä. Joillekin luonnossa liikkuminen on lapsena opittua tottumusta, toiset haluavat liikkua luonnossa sen tarjoaman ympäristön esteettisyyden takia, toiset taas kokevat saavansa siellä mahdollisuuden rauhoittumiseen tai tuntevat olevansa osa luontoa. (Telama 1986, 162.) Se, mitä luonnolla tarkoitetaan, on vaikeaa määritellä yksiselitteisesti, sillä ajatellaan kaikilla meistä olevan omiin kokemuksiimme perustuva käsitys luonnosta (Järviluoma 2006, 44). Yhdelle luonto voi olla kaupungin keskuspuisto, toiselle taas asutusta selvästi erillään oleva laaja metsäalue. Kokonaisuudessaan luonto edustaa ihmiselle elämän symbolia, rauhaa ja arkielämän vastakohtaa (Lyytinen 1991,2). Luonnossa ja metsässä liikkuminen on monelle paitsi elämäntapa, myös tärkeä henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lähde. Luonnon aikaansaama hyvinvointi perustuu luonnosta saataviin elämyksiin, siellä harjoitettavan ulkoilun tuottamiin kokemuksiin sekä joko mahdollisuuteen päästä omaan rauhaan tai sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen. (Paronen 2001, 100-106.)

2 Asiakslähtöisyys palveluiden kehittämisessä

Asiakaskokemus on niiden kohtaamisten, mielikuvien ja tunteiden summa, jonka asiakas muodostaa. Mitä vahvempia tunteita, kohtaamisia ja mielikuvia syntyy, sitä vahvempi on asiakaskokemus. Asiakaskokemuksen saamiseksi tarvitaan elämyksiä. Elämyksellä tarkoitetaan voimakasta positiivista kokemusta, johon liittyy vahva tunne - käytännössä ilo, onni, oivallus tai ilahtuminen. Elämykseen liittyy erottamattomasti myös myönteinen yllättyminen. Mikään arkinen ja tavallinen ei luo elämystä. Tämän vuoksi yllättymisen tunne on ilman muuta konteksti- ja kulttuurisidonnainen. Se mikä japanilaiselle on normaalia, voi olla suomalaiselle elämys. (Löytänä & Korteso 2014.) Kenelle organisaatio pyrkii sitten palveluitaan sekä elämyksiä tuottamaan? Kaikkien palveluiden keskiössä on palvelun käyttäjä eli asiakas. Mitään palvelua ei ole olemassa, jos asiakas ei ole siinä läsnä ja kuluta sitä. Ihminen on myös oman elämänsä ja toimintansa paras asiantuntija. Palveluissa ovat olennaisesti mukana myös asiakasrajapinnassa toimivat asiakaspalvelijat. Asiakkaat ja asiakaspalvelijat muodostavat yhdessä palvelukokemuksen. Palveluntuottajan ja asiakkaan vuorovaikutus on keskeistä palvelukokemuksen rakentumisessa. Olennaista onkin ymmärtää, erikseen ja yhdessä, molempien tarpeita, odotuksia, motivaatiotekijöitä ja arvoja. Palvelun osapuoliin on tarpeellista tutustua perusteellisesti. (Tuulaniemi 2011.)

Asiakas lähestyy palveluntuottajaa aikaisempien asiakaskokemustensa näkökulmasta. Jokaisen organisaation tehtävä on palvella asiakkaitaan mahdollisimman hyvin ja jokaisen organisaation työntekijän tehtävä on ymmärtää oma työnsä osana palveluketjua. Asiakkaan kokemuk-

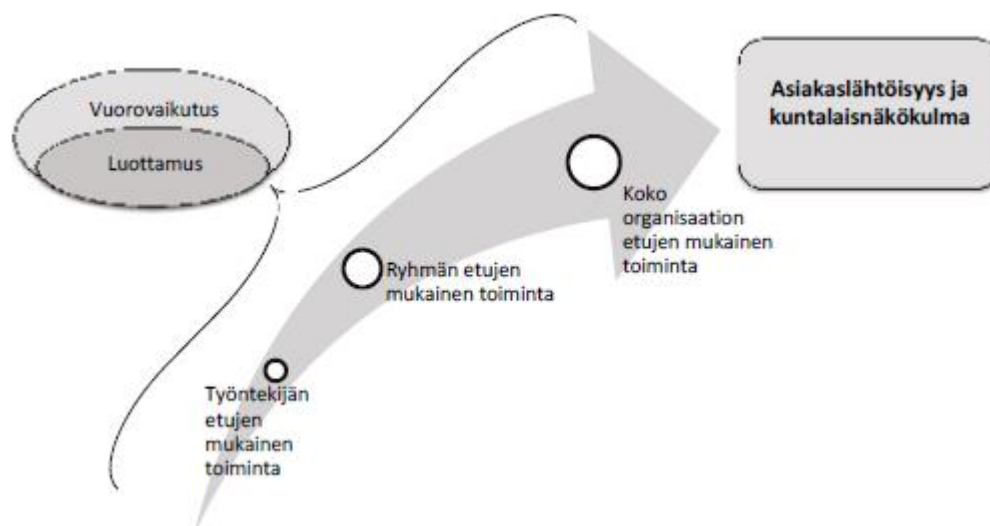
seen vaikuttavat koko organisaation vuorovaikutusketjun tulokset. Laatuhyteydet lisäävät positiivisten ilmiöiden esiintymistä sekä niiden vahvistumista. (Fischer & Vainio 2014.) Asiakaskokemusta voidaan mitata monella tavalla. Yksi nykyisin suosittu tapa on palvelumuotoilu, joka on antoisa lähestymistapa niin yrityksille, julkiselle sektorille kuin voittoa tavoitteilematomille organisaatioille, koska se antaa loogisen toimintamallin ja yhdistää poikkeuksellisen kiinteällä ja toimivalla tavalla liiketoiminnan ja/tai organisaation tavoitteet asiakkaan näkökulmaan. Palvelumuotoilu nostaa kovaa ja pehmeät arvot tasavertaisiksi osapuoliksi. Toimintatapa suhteuttaa näiden kahden tulokulman painoarvot yhteismitallisiksi. (Tuulaniemi 2011.)

Palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä tulee huomioida se, kenelle niitä myydään. Kehittäminen on jatkumo. Sen on oltava jatkuvaa, sillä muutos tapahtuu tahtomattamme, tämä pätee myös kuluttajissa. Myös yhteiskunta muuttuu suurelta osin siksi, että me haluamme sen muuttuvan. Se ei muutu sattumanvaraisilla kaoottisilla tavoilla eikä millään salaperäisellä kollektiivis-piilotajuisella tavalla vaan tavoilla, jotka ovat täysin järkeviä. Muutoksen taustalla oleva logiikka on tähän asti ollut epäselvä, koska muutos on vielä kesken. Viime aikoina joukko erilaisia, päällisin puolin toisiinsa liittymättömiä havaintoja on kuitenkin alkanut hahmotua yhdeksi kokonaisuudeksi. Nyt voidaan jo nähdä entistä syvällisemmin asiayhteydet. Muutoksen on pannut liikkeelle ihmisten luovuuden nousu, joka on taloutemme ja yhteiskuntamme keskeisin tekijä. Sekä työssä että elämän muilla osa-alueilla arvostamme luovuutta enemmän kuin koskaan. Impulsiivinen luovuus - ominaisuus, joka erottaa meidät ihmiset muista lajeista - on pääsemässä valloilleen aivan ennen näkemättömällä tavalla. Luovuus on moniulotteista ja sillä on monta toisiaan tukevaa ilmenemismuotoa. Monet kuvittelevat virheellisesti, että luovuuden voi pelkistää uusien suurmenestykseen yltävien keksintöjen, uusien tuotteiden ja uusien yritysten luomiseksi. Nykypäivän taloudessa luovuus on läsnä kaikilla kaiken aikaa: korjailemme ja parantelemme jatkuvasti kaikkia mahdollisia tuotteita, prosesseja ja toimintoja sekä sovittelemme niitä yhteen uusin tavoin. Luovuudesta on siis tullut taloutemme arvostetuin hyödyke, ja kuitenkin se ei ole ”hyödyke”. Luovuus on lähtöisin ihmisistä. Vaikka ihmisiä voidaan palkata ja erottaa, heidän luomiskykyään ei voida ostaa ja myydä taikka panna liikkeelle ja pysäyttää milloin vain. (Florida 2005, 44.) Tämän kehitystyön analysointivaiheessa pyrimme hyödyntämään asiakaskokemuksia, aisteja, luovuutta sekä vuorovaikutusta.

2.1 Asiakaslähtöinen kehittäminen ja asiakkaan osallistaminen palveluiden kehittämisessä

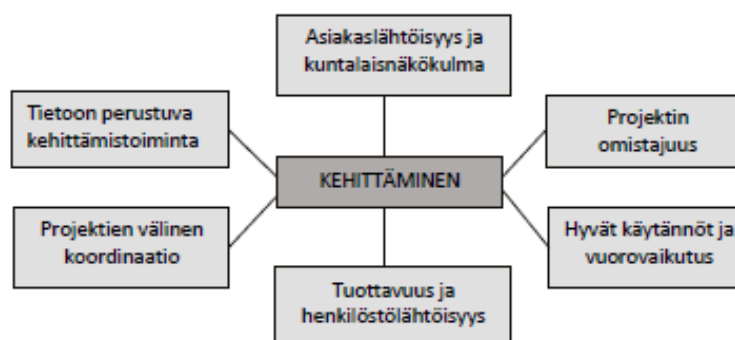
Kuntaliitto on toteuttanut ”Kohti tuloksellista kehittämistoimintaa” -hankkeen asiantuntijoiden kanssa, jossa tavoitteena on ollut tuottaa tutkittua tietoa kuntien kehittämistoiminnan nykytilasta, ongelmista sekä etsiä menetelmiä ja työkaluja kuntien kehittämistoiminnan parantamiseksi. Palvelutarpeet muuttuvat kunnissa väestön ikääntymisen ja muuttoliikkeen seu-

rauksena, jolloin kunnat reagoivat muutoksiin kehittämällä toimintaansa. Kuvassa 3 on tuotu esiin raportissa esitetty näkökulma kuntien kehittämistoimintaan.

Kuva 3: Esimerkki asiakslähtöisen kehittämisen mallista julkishallinnossa (Liski 2013)

Anni Liski tuo esiin artikkelissaan asiakslähtöisyyttä ja kuntalaisnäkökulman kuntien kehittämistoiminnassa (Hatakka ym. 2013, 46-68). Hän näkee vuorovaikutuksen merkityksen asiakslähtöisyyden kannalta erityisenä ja asiakkaan kannalta tärkeänä. Kuvassa 4 on esitetty Liskin näkemystä asiakslähtöisyyden ja kuntalaisnäkökulman edistämiseen. Artikkelissa Liski tuo esiin, että asiakslähtöisillä toimintamalleilla voidaan lisätä asiakkaiden ja työntekijöiden tyytyväisyyttä sekä palveluiden kustannustehokkuutta. Asiakkaiden osallistamista toiminnan kehittämiseen voidaan edistää keskustelemalla asiakkaan roolista palvelun kannalta. Keskusteluun osallistuvat henkilöt voivat tuoda esille erilaisia näkemyksiä palvelukokemuksista sekä -puitteista, joiden pohjalta pyritään yhdessä löytämään paras mahdollinen näkemys paremmasta palvelusta. Keskustelu auttaa pääsemään rikkaampaan ymmärrykseen käsiteltävistä asioista ja ongelmista. Kehittämisessä on tärkeää mahdollistaa asiakkaiden osallisuus, sillä asiakkaiden osallistumisella on keskeinen asema palvelujen kehittämisessä. On tärkeää mahdollistaa asiakslähtöinen toimintatapa sekä asiakkaiden aktiivinen osallistuminen palveluiden suunnitteluun, toteutukseen, kehittämiseen ja arviointiin. Osallistumismahdollisuudet parantavat palveluiden käyttäjien tärkeää kokemusasiantuntijuutta. Huomioimalla asiakkaan osallisuuden mahdollisuudet palvelun kehittämisessä voidaan edistää luottamusta ja vuorovaikutusta hankkeissa.

Kuva 4: Kehittämisen kokonaisuus (Liski 2013)

On olemassa laaja poliittinen yksimielisyys siitä, että palvelujärjestelmän rakennemuutoksen tulee perustua asiakaslähtöisyyteen ja asiakkaiden osallistumiseen (Holma 1999a, 26; Tritter 2009, 214). Yksimielisyys asiakaslähtöisyyden tavoiteltavuudesta on mahdollista paljolti sen vuoksi, että asiakaslähtöisyys pitää sisällään useita eri merkityksiä eli sillä voidaan tarkoittaa hyvinkin eri asioita (Tritter 2009, 2014). Kun asiakas on osana kehittämässä palveluja ja tuotteita, saadaan Liskin esittämää luottamusta sekä vuorovaikutusta kehitystyöhön. Onnistu strategiassa -teoksessa tuodaan esiin, että kaikkien organisaatioiden toiminnan lähtökohtana voidaan pitää jonkin hyödyn eli lisäarvon tuottamista jollekin tuon organisaation ulkopuoliselle taholle. Voidakseen vastata tähän ulkopuolelta asetettuun hyödyn tuottamisen haasteeseen on organisaation sisällä kyettävä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: ”mitä hyötyä me tuotamme?” ja ”kuka on asiakkaamme ja miksi hän asioi juuri meidän kanssamme?”. Organisaatioissa ei voida ajatella ”mitä me haluamme myydä tai tuottaa”, vaan on ajateltava: ”mitä asiakas haluaa ostaa tai saada”. Julkishallinnon organisaatioiden johdon on kyettävä muuntaamaan yhteiskunnan niille määrittämät perustehtävät asiakkaiden haluamiksi ja tarvitsemiksi tuotteiksi ja palveluiksi. (Lindroos & Lohivesi 2004, 17.)

Kuten kappaleessa 2 tuotiin esiin, kuinka asiakaskokemuksen saamiseksi tarvitaan elämys tai elämyksiä. Tätä voidaan pitää yhtenä organisaation tapana tuottaa palveluita. Elämysliiketoiminta mahdollistaa palveluiden edelläkävijyyden. Olemalla innovatiivinen ja muutoshakui-nen, pystytään tarjoamaan asiakaslähtöisempää sekä nykyaikaisempaa palvelua. Elämysliike-toiminnassa on erityisen tärkeää huomioida käyttäjän tarve. Annetaan tarina tarjottavalle palvelulle. Elämyksen luomisen kanssa on oltava tarkkana, koska elämyksestä tulee helposti antielämys. (Fischer & Vainio 2014, luku 6.) Nykyinen elämäntyyli voidaan monelta osin ki-teyttää kiihkeäksi elämysten metsästykseksi. Ihanteena on ”elää elämää”, joka on täynnä in-tensiivisiä, laadukkaita ja moniulotteisia elämyksiä. Elämyksiä on ollut tarjolla aina, mutta kuluttajat, liikeyritykset ja taloustieteilijät ovat aiemmin niputtaneet ne osaksi palvelusekto-ria sellaisten tapahtumaköyhien toimintojen kuin kemiallisen pesun, autonkorjauksen, tukku-jakelun ja puhelinasiakaspalvelujen kanssa. Kun henkilö ostaa jonkin palvelun, hänen puoles-

taan suoritetaan joukko aineettomia toimenpiteitä. Mutta kun hän ostaa elämyksen, hän maksaa voidakseen viettää aikaa nauttien joukosta mieleenpainuvia tapahtumia. Siinä missä kulu-tushyödykkeet ovat luonteeltaan keskenään korvattavia, tavarat käsin kosketeltavia ja palve-lut aineettomia, elämykset ovat luonteeltaan muistettavia. (Florida 2005, s.264.)

Elämystalous on ihmisen elämyksellisyyden eli ympäristösuhteiden (kulttuuristen, sosiaalisten, luonnon ym. ihmistä virkistävien suhteiden) kehittämistä, luomista ja ideaa siitä. Se sisältää sekä luovuuden, joka on uuden luomista, että idean joka viittaa entisen parantamiseen. Pys-tyäkseen toimimaan menestyksekkäästi elämystaloudessa toimija on tunnettava tekemisensä kohdetta eli elämystä. Elämykset voivat olla kesyjä elämyksiä, jotka tulevat yksilön omista ajatuksista. Ne eivät edellytä konkreettista aistein havaittavaa kohdetta tai suhdetta ulko-puoliseen. Elämystaloudessa toimivan tehtävänä on auttaa ihminen pois tavanomaisesta. Sen tulee näyttää tietä asiakkaan mielen ja kehon uudistumiselle. Villit elämykset ovat uutta ja ennen kokemattomaa. Ne auttavat ihmisen pois tavanomaisuuden tilasta. Niissä ihminen pääsee luomaan uusia suhteita itsensä ulkopuolella olevaan. Elämysympäristö puolestaan tarkoittaa järjestettyä tapahtumaa, luontoa tai huvipuistoa. (Eskelinen 2011, 4-9.) Tämä kehitystyö pyr-kii löytämään asiakaslähtöisesti millaiset asiat luovat käyttäjälle lisäarvoa ja mitkä ovat ne toiminnot, joilla Keinukallion liikuntapuisto pystyisi luomaan elämyksellisempiä alueita sekä toimintoja.

2.2 Kunta palvelun tuottajana

Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla (Kuntalaki 15/2015). Palvelujen tuottamisen kunta voi lähtökohtaisesti itse ratkaista, miten palvelut käytännössä tuotetaan. Valtuusto päättää palveluja tuottavien yksiköiden organisointimuo-doista ja perustaa nämä yksiköt. Jos omalla tuotannolla ei pystytä vastaamaan palvelutarpeen tai toiminta on tehotonta, valtuusto harkitsee muita palvelun tuottamiskeinoja (www.kunnat.net). Kuntalain 2 pykälän mukaan kunta voi tuottaa tehtävät itse, tuottaa pal-velun yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa, hankkia palveluja ostopalveluna toiselta kun-nalta tai kuntayhtymältä, perustaa palveluja tuottavan osakeyhtiön tai olla sellaisessa osak-kaana tai hankkia palvelun ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Kunnan oma palve-lutuotanto on perinteinen tapa organisoida palvelujen järjestäminen kuntalaisille. Tällöin kunta tuottaa palvelut omaa henkilöstöään käyttäen sovitun budjetin mukaisesti. Keravan kaupunki tuottaa toimintojaan suurimmilta osin omana tuotantona. Ulkoistettuja tehtäviä ovat tekniikan toimialan erityistehtävät sekä reskontra ja palkkahallinto. Myös työterveys-huolto on järjetetty yksityisen toimijan kautta.

Kunnan rooli liikuttajana ja mahdollistajana on suuri. Ulkoilun ja liikkumisen tulee olla mahdollista kaikille ikäryhmille matalalla kynnyksellä. Ulkoilu- ja liikkumispuitteiden hyvä laatu ja monipuolisuus alueella tulee olla osa hyvää kaupunkikehittämistä. Ulkoilun olosuhteita ylläpitäviä toimia ja investointeja voidaan luonnehtia kustannustehokkaiksi tavoiksi edistää kuntalaisten hyvinvointia sekä työ- ja toimintakykyä. Ulkoilun olosuhteita edistäviä toimia on useita ja niistä vastaavat kunnissa eri hallintokunnat. Siksi toimiva yhteistyö ja poikkihallinnollisuus ovat ulkoilun olosuhteiden kannalta olennaisia. Myös kolmannen sektorin rooli ulkoilun olosuhteiden kehittämisessä on tärkeää. Suomen kuntoliikuntaliitto on tehnyt vuosien 2009-2010 aikana Kansallisen liikuntatutkimuksen, jonka mukaan Suomen aikuisväestön suosituimmat liikuntapaikat ovat kevyenliikenteenväylät ja ulkoilureitit. Suomalaisten suosituimmat lajit olivat tutkimuksen mukaan kävely, pyöräily ja kuntosaliharjoittelu. (Suomen kuntoliikuntaliitto 2010, 14-15.) Kuntien tulee huomioida maankäytön ja asumispolitiikassa kuntalaisten ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien mahdollistaminen ja kehittäminen. Virkistyspalveluilla on merkitystä myös talouden kannalta. (Hiedanpää ym. 2010, 211.)

Helposti saatavilla oleva luonto ja hyvin suunnitellut virkistyspalvelut ovat yksi kunnan houkuttelevuustekijä. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kuntien tehtävänä on varata ja järjestää riittävästi virkistysalueita kaikilla kaavatasoilla. Laissa tai hallituksen esityksessä ei kuitenkaan anneta ohjeita tai määreitä kuvaamaan sitä, mikä on riittävä. Alueiden käytön suunnittelun tavoitteina on lain mukaan muun muassa edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän, eri väestöryhmien tarpeet huomioivan elinympäristön luomista, säilyttää luonnon monimuotoisuutta ja muita luonnonarvoja sekä edesauttaa ympäristönsuojelua ja ehkäistä ympäristöhaittoja. Voimassa oleva ulkoilulaki ei tunnista virkistysalueita lainkaan. (Maankäyttö- ja rakennuslaki, 39/1999, 132/1999.) Kansanterveyslaki määrittää kunnan keskeiseksi tehtäväksi asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, minkä puolestaan voidaan katsoa liittyvän myös ulkoiluolosuhteiden edistämiseen ja kehittämiseen. (Kansanterveyslaki 66/1972.) Edellisinä vuosikymmeninä tasaiseen tahtiin jatkunut taloudellinen kehitys piti huolen siitä, että pystymme jatkuvasti parantamaan elintasoamme ja aineellista hyvinvointiamme. Käytännössä tämä mahdollistettiin pääasiassa julkisia palveluita lisäämällä. Samat julkiset palvelut eivät kuitenkaan enää riitä ikääntyvän väestön hyvinvoinnin turvaamiseen. Koen tämän olevan yksi tulevaisuuden haasteista, joihin julkisen sektorin tulisi varautua ja luoda puitteita aktiiviseen omaehtoiseen liikkumiseen sekä lisätä ennaltaehkäisevää toimintaa fyysisen hyvinvoinnin parantamiseksi.

Virkistyskelliset luontoalueet tarjoavat mahdollisuuden muun muassa ulkoiluun, luonnon tarkkailuun, opetukseen, valokuvaukseen, marjastukseen, sienestykseen, metsästyksen (lähinnä kaupunkiseutujen reuna-alueilla), veneilyyn, uintiin ja kalastukseen. Lähivirkistykseen soveltuvia virkistyspalveluita tarjoavat kaupunkiseuduilla hyvin monenlaiset enemmän tai vähemmän muokatut luonnonympäristöt: puistot, metsät ja metsiköt, suot, niityt, kalliot, vesistöjen

rannat ja vesialueet. Kaupunkien taajamissa pienetkin luontoalueet voivat olla merkittäviä ihmisten virkistäytymiselle. (Hiedanpää yms. 2010, 207.)

2.3 Liikunta- ja ulkoilulaki

Suomen ulkoilulaki on ollut voimassa 13.7.1973 lähtien, eli 44 vuotta (www.finlex.fi). Laki on suppea ja siinä säädetään kolmesta erillisestä asiasta: ulkoilureittien perustamisesta reitti-toimituksella, leirintäalueiden perustamisesta ja pitämisestä sekä valtion retkeilyalueiden perustamisesta. Ympäristöministeriö tilasi ulkoilulain toimivuuden arvioinnin Suomen Latu ry:ltä ja OTK Leena Erängöltä. Arvioinnissa selvitettiin voimassaolevan ulkoilulain toimivuus ja mahdolliset kehittämistarpeet (Ulkoilulakiraportti, 2015). Selvityksen perusteella luonnon virkistyskäytön ja ulkoilun järjestämiseksi tarvitaan toimia. Ulkoilulaki tulisi päivittää vastaamaan perustuslakia ja siihen tulisi kirjoittaa tavoite ja määritellä keskeiset termit (kuten virkistysalue). Myös luonnon virkistyskäyttöön ja ulkoilun järjestämiseen liittyvät kunnan ja valtion tehtävät tulisi selkeyttää. Raportissa tuli esille myös keskeisiä kehitystarpeita muun muassa virkistyskäyttöön liittyvän poikkihallinnoksen yhteistyön järjestäminen valtion ja kuntien hallinnossa. Eräkö ym. (2015) ovat vertailleet ulkoilulakia ja liikuntalakia ulkoilun näkökulmista. Heidän mukaansa ulkoilulaissa määriteltävät ulkoilureitit ja retkeilyalueet voidaan laskea myös liikuntapaikoiksi. He toteavat myös tämän hetkisen ulkoilulain soveltamisala on kapea, koska siinä säädetään tällä hetkellä vain kolmesta aiheesta ulkoilutoimintaan liittyen. Nämä ovat: ulkoilureittien perustaminen ulkoilureittitoimituksella, valtion retkeilyalueiden perustaminen ja leirintäalueet sekä niiden pitäminen. Liikuntalaki vastaavasti ei tunnista virkistysalueita tai luontoalueita liikuntapaikoiksi. Oletan tämän olevan perustelu sille, että Keinukallion liikuntapuiston toiminnasta ja kehittämisestä vastaa tällä hetkellä tekninen toimiala eikä vapaa-aika ja hyvinvointi toimiala, kuten muissa rakennetuissa liikuntapaikoissa. Keravan kaupungin toimialat tekevät tällaisten alueiden ympärillä tiivistä yhteistyötä, lähinnä eroavaisuus ilmenee budjetissa.

Vuoden 2015 huhtikuussa tuli voimaan eduskunnan päätöksen mukainen uusi liikuntalaki, joka määrittelee kunnan vastuun (www.finlex.fi). Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä ja sen tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;
- 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä
- 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimin-

tamuodoista. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (365/1995) 27 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kunnan tulee arvioida asukkaittensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Liikuntalaki määrittelee liikuntahallinnon ja valtionapujärjestelmän keskeisiä periaatteita sekä ulkoilureitit maastoliikuntapaikoiksi.

Suomen hallitus on vuonna 2015 laaditussa hallitusohjelmassa tuonut esiin edellä mainittujen lakien puutteet. Ulkoilulaki ja liikuntalaki kuuluvat niiden 16 lain joukkoon, joista hallitus aikoo säätää lain, jonka puitteissa kunnat voivat harkintansa mukaan päättää, millä tavalla ne järjestävät laissa lueteltujen lakien mukaisia palveluita. Kunnat eivät ole velvollisia noudattamaan mainituissa laeissa tai niiden nojalla annetuissa asetuksissa säädettyjä velvoitteita tai suosituksissa mainittuja menettelytapoja palveluiden toteuttamiseksi. Toimintavapauden lisäämisen, yritysten ja kolmannen sektorin hyödyntämisen sekä normien purkamisen kautta arvioidaan saavutettavan merkittävät säästöt julkiseen talouteen. Palveluiden tuottamisen ketteryys vahvistuu, kun toimintavapautta lisätään (Hallitusohjelma, liite 3). On oleellista, että kaupungissa on tarjolla monenlaisia mahdollisuuksia liikunnalle sekä omatoimiselle ulkoilulle. Kansalaisten mahdollisuudet ulkoiluun turvataan jokamiehen oikeuksien säilyttämisellä sekä riittävällä ja tarkoituksenmukaisella virkistysalueiden ja ulkoilupalveluiden rakentamisella. Valtion vastuulla on etenkin retkeilyalueiden perustaminen valtion maille sekä kansallispuistojen ja muiden valtion maiden sekä vesistöjen virkistyskäytön edistäminen. Myös kuntien ohjeistaminen virkistysalueiden ja ulkoilureittien suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä tukien myöntäminen kuntien ulkoiluhankkeille on valtion vastuulla. (Kinnunen & Riekkinen 1985, 19-20.)

2.4 Valtakunnalliset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan

Ympäristön kyky tarjota edellytyksiä liikuntaharrastuksille on monelta osin riippuvainen luonnosta. Esimerkiksi Suomen Latu, ulkoiluun erikoistunut kuntoliikuntajärjestö, pyrkii omilla toimillaan turvaamaan suomalaisten monipuolisten ulkoiluolosuhteiden säilymisen. Järjestö pyrkii vaikuttamaan siihen, että kaikilla Suomessa asuvilla sukupuoleen, ikään, kulttuuritautaan, terveyteen tai yhteiskunnalliseen asemaan katsomatta, on oikeus ulkoilla omalla tasollaan, omista lähtökohdistaan, yksin tai seurassa, omalla paikkakunnallaan.

(www.suomenlatu.fi.) Suomen Latu määrittelee itsensä myös ulkoilun edunvalvojaksi. Järjestö on linjannut edunvalvonta- ja olosuhdetyön tavoitteeksi turvata ja kehittää ulkoilumahdollisuuksia sekä vahvistaa Suomen Ladun tunnettuutta ja merkitystä ulkoilun olosuhteiden asiantuntijana ja edistäjänä. Lähiulkoilumahdollisuuksien kehittämistä he pyrkivät edistämään kannustamalla, kouluttamalla ja rekrytoimalla paikallisjärjestöjä ja olosuhdeverkostoa paikalliseen vaikuttamiseen. Paikallisvaikuttamisen työkaluksi ja toimijoiden avuksi järjestö tekee

kuntavaikuttamisen oppaan. Suomen Latu vaikuttaa valtakunnalliseen päätöksentekoon muun muassa antamalla lausuntoja ja osallistumalla erilaisiin työryhmiin sekä kuulemisiin. (Suomen Ladun toimintasuunnitelma 2016, 17.) Juha Sipilän hallitusohjelmassa (29.5.2015) velvoitetaan edistämään kansanterveyttä, kansalaisten liikkumista, terveellisiä elämäntapoja ja ravintotottumuksia sekä vastuunottoa omasta elämästä (www.valtioneuvosto.fi).

lääkkäämpien ihmisten kokonaisvaltaisemman hyvinvoinnin osalta on toistuvasti osoitettu liikunnan tärkeyttä. Liikunta tukee psykologisen sekä elinikää pidentävän hyvinvoinnin lisäksi myös sosiaalisia suhteita. Aktiivinen elämäntapa vaikuttaa elämänlaatuun, hyvinvointiin sekä oma-aloitteisuuteen. (Gagliardi, Marcellini yms. 2007.) Terveystieteiden tutkimusten mukaan ikääntyvän väestön lisääntyessä ja hoitohenkilökunnan minimoinnin vuoksi, niin sanottu kädet loppuvat kesken. Lisäksi elintavoista johtuvat sairaudet lisääntyvät tulevaisuudessa, nuorten ylipaino on jo tänä päivänä tiedostettu ongelma ja sen muutos pysyy, koska digitalisaatio on tehnyt meistä yhä apaattisempia. Lasten liikkuminen on vähentynyt, joka johtaa yleisempiin kroonisiin sairauksiin. Valtaosa ihmisistä huolehtii itse itsestään. Yhteiskunnan tulee pyrkiä luomaan puitteet matalankynnyksen palveluihin, jotta itsestään huolehtiminen on mahdollista. Uskon asuinympäristön monipuolisuuden olevan kuntien oleellinen vetovoiman lähde. Siinä missä digitalisaatio tuo rasitteita yhteiskunnalle, se tuo myös mahdollisuuksia. Esimerkiksi lääkärin on helpompaa seurata ihmisten hyvinvointia seurantalaitteilla. Älylaitteisiin yhdistetty syke/verenpaine/muu tieto auttaa lääkärin reagoimaan tarvittaessa, eikä tarvitse käydä paikan päällä kerran viikossa, vaan seuranta on jatkuvaa sekä reaaliaikaista.

Sosiaali- ja terveystoimen uudistus on tämän hetkisen hallituksen suuri muutosprojekti. Uskon, että tulevaisuudessa Suomi ei pysty tarjoamaan kaikille terveyspalveluita, vaan ne kohdistuvat heikompiosaisiin. Yhteisöllisyys ja toisten kannustaminen tulevat olemaan suuressa osassa tulevaisuuden terveydenhuollossa ja hyvinvoinnissa. Kunta ja kolmas sektori pystyy tarjoamaan ennaltaehkäisevää palvelua jo hyvissä ajoin, jolloin hoidontarve vähenee. Sosiaali- ja terveystoimen vaikutuksia palveluihin ja kuntalaisiin, ei voida vielä tietää, mutta ennakkoavaa työtä on aloitettu Keravan kaupungilla. Tämä näkyy lisääntyneellä osallistamisella kaupungin eri toimialoilla sekä konkreettisesti vapaa-aikatoimialan nimen muutoksella. Keravan kaupungin hallintosääntö muutettiin kaupunginhallituksen kokouksessa 3.4.2017 ja se vahvistettiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 10.4.2017. Voimaan uusia hallintosääntö astui 1.6.2017 ja siinä yhteydessä perustettiin vapaa-aika ja *hyvinvoinnin* toimiala. Hyvinvointi tulokseen tässä tapauksessa laajemmin niin fyysiseen, henkiseen kuin sosiaaliseen hyvinvoinnin tuottamiseen, ei pelkkänä terveysominaisuutena. Näin ollen tämä käsite sisältää myös yhteisöllisyyden ja osallistamisen Keravalla. Vapaa-aika ja hyvinvointi toimialajohtaja Pertti Rantanen perustelee toimialan nimen muutosta sillä, että haluttiin muun muassa varautua kuntien vahvistuvaan tehtävään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi mahdollisen sosiaali- ja terveystoimen muutoksen myötä.

2.5 Keravan kaupungin hyvinvointistrategia

Keravan kaupungin hyvinvointisuunnitelma (2015) on laadittu työkaluksi, jonka avulla voidaan suunnitella sekä kehittää toimintaa ja palveluita hyvinvoivan kaupungin tarpeiden mukaan. Hyvinvointiin liittyvät mittarit mittaavat ja osoittavat usein pahoinvointia tai ongelmia. Näiden mittaaminen ja esiin nostaminen on perustelua, koska näin tunnistetaan kuntalaisten palvelun tarve selkeämmin. Yleisesti hyvinvoinnin tilaa tulkittaessa on kuitenkin hyvä muistaa, että vaikka pahoinvoivien osuus joissakin kohdin näyttää varsin suurelta, valtaosa kuntalaisista voi kuitenkin hyvin. Keravan kaupungin hyvinvointikertomuksessa tuodaan esiin elinympäristön vahva yhteys väestön hyvinvointiin. Asuinalue, lähipalvelut ja liikenneyhteydet ovat osa kaupunkilaisten jokapäiväistä elämää. Erityisesti merkittäväksi elinympäristön ominaisuuden muodostuvat silloin, kun ihmisen toimintakyky alentuu esimerkiksi sairauden, vamman tai korkean iän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriön ikäihmisten laatusuosituksessa painotetaan ikäihmisen mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaamista esteettömän- ja elinympäristöjä sekä niiden kehittymistä tukevalla yhteiskuntasuunnittelulla. On edistettävä mahdollisimman terveen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaavia toimia, kuten esteettömiä asuin- ja elinympäristöjä ja näiden kehittymistä tukevaa yhdyskuntasuunnittelua. (Keravan kaupungin hyvinvointikertomus, 2015.)

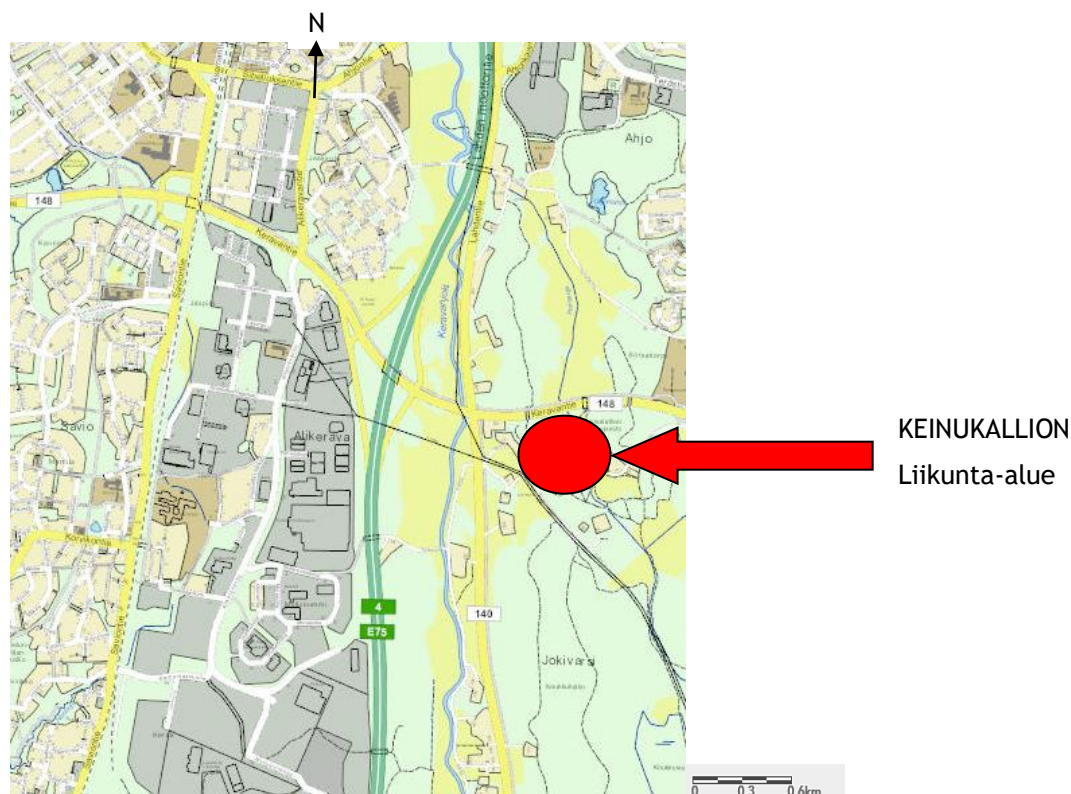
Vaikka hyvinvointikertomus on erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistä valmiille asiakkaille, on siinä tuotu luonnollisesti myös ennaltaehkäisevästi palveluiden kehittämistä esiin. Tällaisia ovat muun muassa:

- Työikäisen väestön liikalihavuuden vähentäminen, johon toimenpiteeksi on merkitty liikkumisreseptien uudelleen virittäminen yhdessä liikuntatoimen kanssa.
- Elinympäristö ikääntyvien liikkumista tukevaksi. Toimenpiteenä liikuntapaikkojen ja kevyen liikenteen väylien kunnossapito ympäri vuoden. Lisäksi lisätään penkkejä kulkuväylien varsille.
- Selkeyttää ja virtaviivaistaa hyvinvointiohjelmien sekä -suunnitelmien valmistelutyötä. Toimenpiteenä luoda lista päivitettävistä ohjelmista ja suunnitelmista sekä päättää käsittelylaajuuden ja valmisteluprosessin. Tämän toteuttamiseen perustetaan kaupunkitasoinen hyvinvointityöryhmä.

Keravan kaupungin hyvinvointistrategia tuo näin ollen esiin omaehtoisen liikkumisen tukemista. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida kuinka mahdolliset palveluiden muutokset vaikuttavat, mutta ennaltaehkäisyyn panostamalla koen kunnilla olevan mahdollisuus vaikuttaa kuntalaisten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

3 Kehittämiskohteen kuvaus

Keinukallion liikuntapuisto on osa Keravan kaupunkia ja sen tarjoamia palveluita. Kuten aiemmin tuli esille, on tärkeää, että kaupungissa on monenlaiseseen liikkumiseen soveltuvia alueita. Kerava on pinta-alaltaan Suomen viidenneksi pienin kaupunki, mutta väkiluvultaan 31. suurin. Keinukallion sijaitsee lähellä keravalaisia ja on hyvien liikenneyhteyksien varrella, kuten kuvasta 5 voi nähdä.

Kuva 5: Keravan kartta ja keinukallion sijainti

Keinukallio on 30 hehtaarin kokoinen, kokonaan kaupungin omistuksessa oleva ulkoilualue Ali-Keravalla. Se on ollut kautta aikojen tunnettu ulkoilualue pääkaupunkiseudulla. Alueella on järjestetty suuria tapahtumia, joista erityismainintana Suomenmestaruushiihdot vuonna 2005. Viime vuosituhaten lopussa alueella toimi laskettelukeskus, tämä suljettiin yrittäjän keskitetyessä Sipoossa sijaitsevan Talman hiihtokeskuksen kehittämiseen.

3.1 Keravan kaupunki

Kerava on 'pieni suuri kaupunki' metropolin kärjessä ja Keski-Uudenmaan sydämessä. Tällä hetkellä Keravalla on asukkaita 35 483 (tilastokeskus 29.11.2017). Kaupungilla on kompakti kaupunkimainen rakenne ja silti runsaasti viheralueita sekä puistoja. Keravalla palvelut sijaitsevat lähellä ja liikkuminen on helppoa sekä nopeaa. Kerava kehittää ja uudistaa palvelutuo-

tantoon asukkaiden palvelujen turvaamiseksi. Keravan kaupungin päätöksentekoa ohjaavat keskeiset periaatteet ovat kuntalaislähtöisyys, rohkeus ja vastuullisuus sekä avoimuus. Kuntalaisia kuullaan Keravan arjessa läsnä olemalla tai sähköisiä työvälineitä hyödyntäen. Kuntalaisten mielipiteitä selvitetään säännöllisin kyselyin, joissa esiin tulleisiin asioihin reagoidaan. (Keravan kaupungin strategia 2020.)

Kuntalaisten hyvinvointia lisätään ennakoimalla sekä tukemalla asukkaiden elämänhallintaa aktiivisella otteella. Keravalla on noin 50 liikunta- ja urheiluseuraa, jotka tarjoavat kaupunkilaisille harraste- ja kilpatoimintaa. Urheilulajien kirjo on laaja ja monipuolinen, tarjontaa on kaiken ikäisille sekä kuntoisille (www.kerava.fi). Keravan kaupunki kannustaa kuntalaisiaan pitämään hyvinvoinnistaan ja terveydestään huolta omaehtoisesti. Keravan opisto tarjoaa edullisia ja laadukkaita kursseja, joiden suosio on kasvanut vapaa-aika ja hyvinvointitoimialajohtaja Pertti Rantasen mukaan vuosittain. Paikalliset urheiluseurat pyrkivät liikunnan ilon lisäksi kannustamaan ja kehittämään urheilijoita määrätietoemmin kohti omaa tavoitettaan. Tätä kaupunki tukee erilaisin avustuksin (www.kerava.fi/avustukset). Keravan kaupunki pyrkii pitämään harrastamiseen liittyvien toimipisteiden ja hallien vuokrat kustannustehokkaina, jolloin seurojen harrastusmaksut eivät nousisi kynnykseksi lapsen harrastukselle.

Vuonna 2017 Keravan kaupungin kokonaisbudjetti on 299 943 000 euroa. Budjetista 8 955 000 euroa (n. 3%) on varattu vapaa-ajanpalveluiden toteuttamiseen. Vapaa-aikapalveluiden toimialaan kuuluvat taide- ja museokeskus Sinkka, Keravan opiston kurssit, kulttuuri-, liikunta-, sekä kirjastopalvelut. Budjetista on varattu 1 870 000 euroa (n. 0,6%) liikuntapalveluiden toteuttamiseen. Tämän lisäksi Keravan kaupungin kaupunkitekniikka on varannut omasta budjetistaan 350 000 euroa (n. 0,1%) liikuntapaikkojen hoitamiseen. (Eero Aitkoski, talouspäällikkö. Keravan kaupunki.)

3.2 Keinukallion liikuntapuisto

Keinukallion liikuntapuisto on monipuolinen matalankynnyksen ulkoilu- ja liikuntaharrastuksille sekä omaehtoiseen liikkumiseen. Alueella on useita pururatoja, joista osa on valaistuja. Kesäisin alueen huollosta ja kunnossapidosta vastaa pääosin Keravan kaupungin tekninen toimiala. Talvisin alueen rakennetut polut hyödynnetään hiihtolatuina, joiden kunnossapidosta vastaa kolmannen sektorin toimija, Keravan Urheilijat ry. Suuressa suosiossa on Keinukallio - Vantaa, Kuusijärvi reitti, joka toimii luonnonlumien tultua suosittuna hiihtoreittinä.

Luontoympäristön säästäminen on toisinaan haastavaa alueilla, joissa liikuntaa ja ulkoilua kannustetaan harrastamaan. Kovassa käytössä olevilla luontoalueilla liikkumista tulee ohjata hyvin suunnitelluin ja rakennetuin reitein, jotta alueen kuluminen minimoidaan. Lisäksi alueet vaativat säännöllistä ylläpitoa ja kunnon seuraamista, jotta virkistyspalvelun hyvä laatu

säilyy. Virkistysalueiden riittävyyttä uhkaa myös niiden nakertaminen rakentamisen tarpeisiin (Hiedanpää yms. 2010, 210).

Kuva 6 Keinukallion juoksuportaot

Vuonna 2015 alueelle rakennetut juoksuportaot (kuva 6) sisältävät 261 askelta ja ne ovat tällä hetkellä erittäin suosittu matalankynnyksen kuntoilupaikka laajalle ikäryhmälle. On havaittu, että juoksuportaot ovat löytäneet oman kohderyhmänsä niin kuntoilijoista kuin ammattiuurheilijoista ympäri pääkaupunkiseutua.

Maastohiihto on Keinukallion liikuntapuistossa toiminut pitkään ja epäilen sen olevan alueen suosituin laji. Keravan Urheilijat ry:n hiihtojaosto on varautunut tykittämään lunta heti pakkasöiden saapuessa, jotta pystytään tarjoamaan puitteet lajin harrastajille sekä erityisesti koululaisille. Suomen ilmastossa tapahtuneen muutoksen vuoksi on valitettavasti todettava, että hiihtokausi on lyhentynyt Etelä-Suomessa huomattavasti myös tekolumiladun kannalta (www.ilmasto-opas.fi).

Keinukallion frisbeegolf -rata otettiin käyttöön vuonna 2007. Radan on alueelle kehittänyt paikallinen frisbeegolf -seura (Frisbeegolf Club Keinukallio), taho myös ylläpitää rataa sekä järjestää erilaisia kilpailijoita harrastajille. Lajin käyttäjämäärä on kasvanut huimasti viimeisen kuuden vuoden aikana Suomessa ja Keinukallion ulkoilupuistossakin tämä näkyy käyttäjämäärinä. Helsingin Sanomien artikkelissa (11.4.2016) kerrotaan, että Suomen frisbeeliiton jäsenmäärä on kasvanut viimeisen kolmen vuoden (2012-2015) aikana 50 prosentilla joka vuosi, silloin seuroja oli lähes 100 ja jäseniä 4500. Keinukalliolla kulkiessa voi havainnoida, että

laji houkuttelee erityisesti 15-30 -vuotiaita miehiä. Keinukallion ulkoilualueen frisbeegolf -radalla käydään erilaisia viikkokilpailua sekä valtakunnallisia mestaruuskilpailuja.

Sinisulat ovat paikallinen jousiammuntaseura, joka harjoittelee kesä kautena Keinukallion ulkoilupuistossa. Heillä on alueella varattu oma ampuma-alue, jota he ylläpitävät talkoovoimin (www.sinisulat.fi). Jousiammuntaharrastus ei ole kovin aktiivista alueella ja jäsenmäärä on pieni. Toinen vähemmän tunnettu laji alueella on lennokkitoiminta, jota voi harrastaa Keinukallion perällä olevalla laajalla nurmialueella. Tämän hetkiset maastopyöräreitit ovat maastoon syntyneitä polkuja. Keinukallion kehittämiseen nimitetyllä työryhmällä on ajatuksena mahdollistaa alueelle opastettu matalankynnyksen maastopyöräreitti.

Keravan kaupunki omistaa maan lisäksi alueen rakennukset. Kaupunki on vuokrannut alueella olevan kahviorakennuksen Keravan Urheilijat ry:n käyttöön, jossa talvisin tilassa toimii seuran pitämä kahvila. Tila on vuokrattavissa ympärivuoden yksityistilaisuuksiin sekä tapahtumiin. Kahvio on suosittu taukopaikka monelle hiihtäjälle ja kävijöitä tulee Helsingistä sekä Vantaalta. Keinukallion ulkoilualueella on omat internetsivut, joista löytyy päivitettyä tietoa alueen toiminnoista (www.keinukallio.fi).

Alustava kehityssuunnitelma on laadittu vuonna 2017 keinukallion kehittämistyöryhmän toimesta. Keinukallion liikuntapuiston alueelle on kaupunginjohtajan toimesta nimetty kehitystyöryhmä, jonka tehtävänä on tuottaa alueelle kehityssuunnitelma yhdessä kuntalaisten sekä urheiluseurojen kanssa. Työryhmän tavoitteena on valmistella kehittämissuunnitelma, johon esitetään alueelle sopivat toiminnot niin kuntalaisten kuin toimijoiden palautteen perusteella. Keravan kaupunginhallitus linjasi seuraavat periaatteet kehittämisen reunaehdoiksi:

- Aluetta kehitetään monipuoliseksi liikunta-alueeksi
- Alueelle ei sijoiteta kansainvälisen tason ampumahiihtostadionia
- Kehittämistä tehdään yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Alustavan suunnitelman pohjalta on aloitettu ensimmäiset kehitystoimenpiteet. Keinukallio on siitä poikkeuksellinen ulkoilualue, että siinä toiminnan kehittämisestä ei vastaa kaupungin liikuntapalvelut vaan yhteisöt sekä seurat. Samoin alueen kehittämiseen liittyvät päätökset tehdään teknisellä toimialalla eikä vapaa-aika ja hyvinvointitoimialalla kuten muut liikuntaan ja harrastamiseen liittyvät alueet. Alueen kehittäminen yhteistyössä kaupungin, kuntalaisten ja seurojen kanssa toteutetaan aktiivista ja vuorovaikutteista tapaa käyttäen. Mikäli kehitystyöryhmän suunnitelma hyväksytään valtuustossa kesäkuussa 2018, voidaan liikuntapaikkojen rakentamiseen ja kunnostamiseen liittyviin hankkeisiin hakea muun muassa Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionavustusta. Valtio tarjoaa muun muassa seuraavanlaisia tukimuotoja: seuratoiminnan kehittämistuki, liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset, liikunnallisen elämäntavan valtakunnalliset kehittämisavustukset, liikunnan

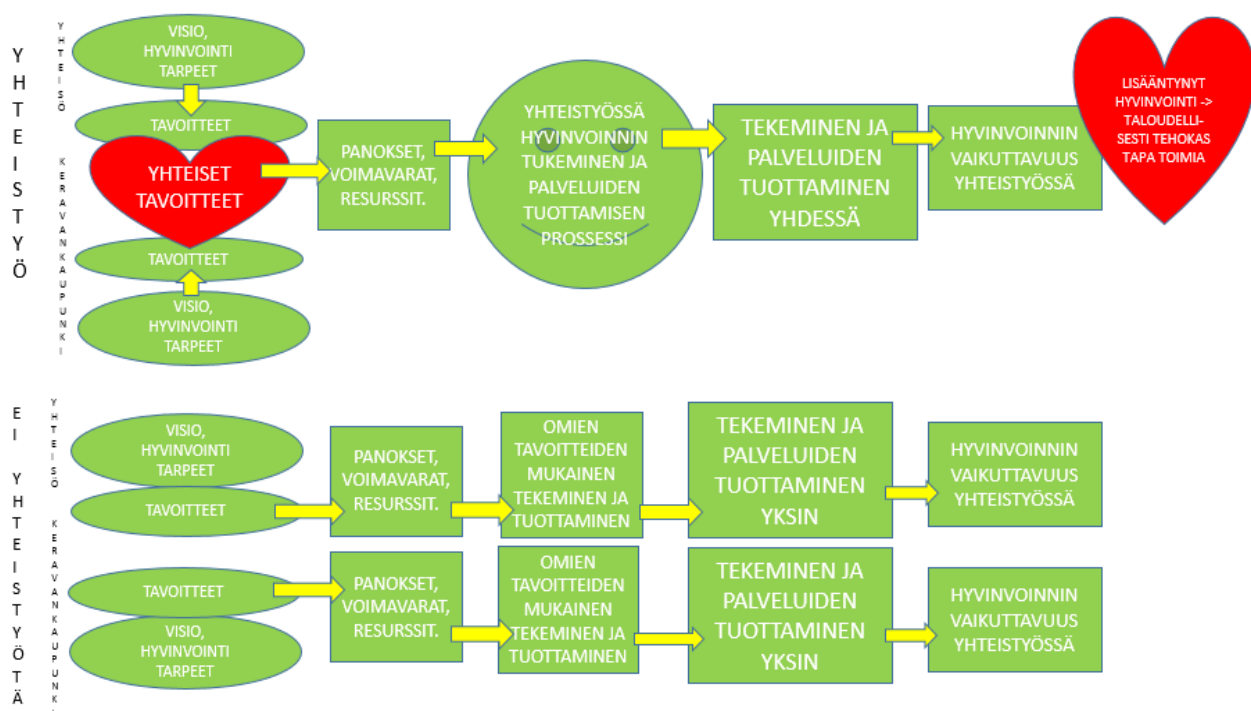
yleiset projektit sekä liikuntajärjestöjen toiminta-avustukset (www.minedu.fi/OPM). Avustuksia voi anoa myös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (ELY -keskus). Vuonna 2011 he jakoivat veikkausvoittovaroista 3 500 000 euroa avustusta liikuntapaikkojen rakentamiseen ja peruskorjaamiseen Uudenmaan, Kanta- ja Päijät-Hämeen sekä Kaakkois-Suomen alueilla (www.ely-keskus.fi).

3.3 Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyö

Sosiaalisia suhteita pidetään yhteiskunnallisissa keskusteluissa yhä useammin yksilön tai yhteisön voimavarana, joka koneiden ja laitteiden (fyysisen pääoman) tavoin tuottaa verkoston jäsenille hyvinvointia. Verkostoista on alettu puhua sosiaalisena pääomana. Yleensä tällä käsitteellä viitataan juuri sosiaalisiin verkostoihin sekä niissä muodostuviin normeihin ja luottamukseen, jotka edistävät verkostoon kuuluvien ihmisten kykyä hyödyntää voimavarojaan ja toimia yhdessä. Sosiaalisen pääoman käsitteen yleistyminen liittyy laajempaan kehityssuuntaan, jossa aineettomia ilmiöitä on alettu käsittää aineellisen pääoman kaltaisena voimavarana. (Eriksson 2015, 214-215.) Yhteisön toimivuutta ja yhtenäisyyttä korostavissa näkökulmassa sosiaalinen pääoma nähdään koko yhteisön käytettävissä olevana voimavarana. (Eriksson 2015, 229.)

Ulkoilun edistämisen hedelmällisyys riippuu usein yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Siksi on tärkeää, että kolmannen sektorin tarpeita kuullaan ja kuunnellaan. Kuvassa 7 esitän A. Karttusen näkemyksen erosta hyvinvoinnin tuottamisesta yhteistyöllä tai ilman. Siinä nähdään kuinka yhteisillä tavoitteilla ja yhdessä tekemällä voidaan lisätä hyvinvointia kustannustehokkaasti. Usein kolmas sektori haluaa palvella samoja ihmisiä kuin kaupunki, jonka vuoksi yhteistyö on sekä toivottua että perusteltua.

Koen kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden tulisi pyrkiä yhdessä kehittämään toimintonsa niin, että saataisiin maksimi hyöty loppukäyttäjälle. Yhteisten tavoitteiden, resurssien ja voimavarojen yhdistämisestä tulee taloudellisia hyötyä sekä tehokas toimintatapa. Toimiva yhteistyö on mielestäni tärkeä osa-alue nykyaikaiselle toiminnan kehittämiseksi, tällöin yhdistyy monialainen vuorovaikutus ja asiantuntijuus lisääntyy niin kunnan kuin kolmannen sektorin tekijöille.

Kuva 7: Hyvinvoinnin tuotanto yhteistyössä ja ilman yhteistyötä (Karttunen 2013).

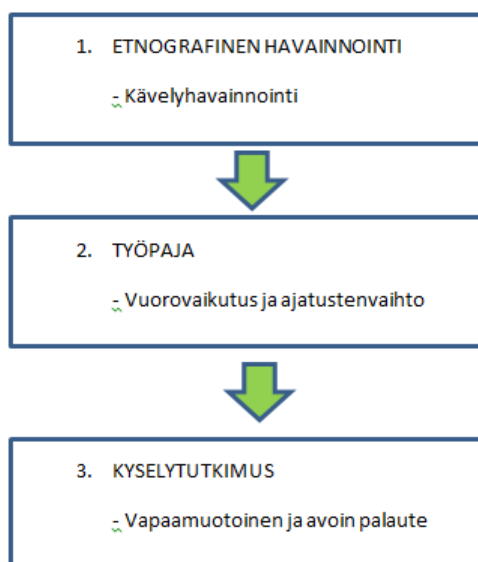
Keravan kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyötä on lisätty viime vuosina osallistamalla. Muun muassa iikuntatoimi kutsuu säännöllisesti paikalliset urheilu- ja liikuntaseurat sekä yhdistykset tapaamaan toisiaan, joissa tuetaan sekä kannustetaan seuroja haastavissa tilanteissa ja pyritään löytämään yhteistyömalleja tulevaisuuteen. Näissä tilaisuuksissa kolmas sektori voi antaa myös palautetta sekä kehitysehdotuksia kaupungin toiminnasta vuorovaikutteisesti. Hyvä esimerkki mielestäni on tällä hetkellä päätösvaiheessa oleva Keinukallion liikuntapuiston kehittämistyö tehdään hyvin aktiivista yhteistyötä hyödyntäen niin kolmannen sektorin kuin kuntalaisten kanssa.

Seurasin Keravan kaupungin liikuntatoimen järjestämää tapaamista liikuntaseurojen toiminnanjohtajille Keravan kartanolla 13.9.2016. Tapaamisessa nousi esiin, kuinka oleellista on saada lapset ja nuoret harjoittelemaan monipuolisesti. Tässä yhteistyöllä on erityinen merkitys ja yhdessä pyritään miettimään ratkaisu, kuinka voidaan tarjota nuorelle kokemuksia monista lajeista, luopumatta niin kutsutusta päälaajista. Samassa tilaisuudessa tuotiin esiin ohjaajien riittävyys haaste, kun innokkaat ohjaajat väsyvät heille suunnattuihin paineisiin. Seurat joutuvat usein toimimaan vapaaehtoisvoimin, joka luo haasteita ohjaajien pysyvyydessä. Ratkaisuksi ohjaajien riittämättömyyteen esitettiin talkoolaispankkia, jolloin seurat voisivat hyödyntää toistensa osaamista ja ohjaajia. Samassa tilaisuudessa tuotiin myös esiin Keravan liikunta- ja harjoitusalueiden heikko kunto, sekä tarve kehittää Kerava - Kuusijärvi (Vantaa) reittiä. Tämän reitin kehittämisestä on käyty keskustelua virkistysalueyhdistyksen kanssa,

mutta projekti on vielä kesken (www.keravanlatu.net). Tällä esimerkillä pyrin nostamaan esiin yhteisten vuorovaikutteisten kohtaamisten merkitystä. Keravan kaupunki pyrkii kuulemaan ja kehittämään ulkoilun sekä liikunnan mahdollisuuksia tuottavasti, taloudellisesti sekä tehokkaasti. Jotta tämä toteutuu, tulee kolmanteen sektoriin olla vankka yhteistyö ja samaan suuntaan katsomista.

4 Kehittämishanke

Kehittämishanke toteutettiin kolmessa osiossa: etnografinen tutkimusosassa, workshop ja kyselytutkimuksessa. Havainnoivassa tutkimusosassa seurasin Keinukallion liikuntapuistossa kuutta (6) alueen käyttäjää, jotka harrastavat tai ulkoilevat alueella. Tämän lisäksi tein työpajan, johon osallistui neljä (4) henkilöä. Henkilöt eivät olleet samoja kuin havainnointi osiossa, mutta ovat alueen käyttäjiä. Työpajaan osallistuvat henkilöt saivat aluksi lyhyen esityksen kävelyhavainnoinnin tutkimustuloksista, jolla pyrin herättämään osallistujien luovuutta. Tulosten analysointiosiossa hyödynnän helmikuussa 2016 järjestetyn laskiaistapahtuman yhteydessä laaditun kyselyn tuloksia. Kyselyn kysymyslomake on liitteenä 1. Kyselyssä pyydettiin kävijöitä vastaamaan kolmeen avoimeen kysymykseen. Vastauksissa korostui talvilajit, sillä helmikuun aktiivikäyttäjät olivat selkeästi keskittyneet murtomaahiihtoon ja mäenlaskuun kyseisenä ajankohtana. Keinukalliolla ei ole talvikunnossapitoa juoksuportaissa, mutta käyttöä on siitä huolimatta paljon ympärivuoden. Usein voi huomata kuntoilijoiden itse pitävän portaatt puhtaana lumesta ja jäätä.

Kuva 8: Kehittämishankkeen prosessi

Kuvassa 8 olen esittänyt kehittämistehtävän prosessin, jossa näkee eri vaiheiden menetelmät. Osallistaminen ja havainnointi on mielestäni yhdistynyt tämän kehitystyön menetelmissä. Yh-

den perustelun mukaan kansalaisten osallistaminen on moraalisesti ja poliittisesti oikein: ei-toivottujen palvelujen riski pienenee ja käyttäjät saavat lisää päätösvaltaa. Tämän näkemyksen mukaan kansalaisia ei pitäisi kohdella palveluiden passiivisinasi asiakkaina vaan kansalaisuuden sisältämän laajemman osallisuuden mahdollisuuden edellyttämällä tavalla (Jyrämä & Mattelmäki 2015, 37). Tämä tukee sitä, että valitsin havainnoinnin tutkimusmenetelmäksi, jolloin pääsen fyysisesti seuraamaan henkilöiden käyttäytymistä.

4.1 Havainnointi

Etnografinen ja osallistava havainnointi koostuu laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu- ja analyysimenetelmistä. Siinä aineistoa kerätään havainnoinnin ja teemahaastattelun avulla, mukaan mahtuvat myös erilaiset dokumentit. Tässä suhteessa etnografinen havainnointi muistuttaa täysin laadullista tutkimusta, mutta ero on siinä, että tutkijan pitää elää kentällä havainnointikohteensa elämää, jotta hän ymmärtäisi ja saisi syvällisen käsityksen tutkimuskohteestaan. (Etnografinen tutkimus 2014, 9.)

Havainnoinnin avulla on tarkoitus hankkia tietoa sosiaalisen maailman kautta, osallistumalla havainnoijana tutkimukseen. Mielestämme osallistujalta saadut tiedot ovat tärkeä voimavara kansatieteilijälle - vaikka sitä ei hyväksytä nimellisarvoon. (Hammersley ym 1995, 124-125.)

Havainnointikohde on etnografisessa havainnoinnissa itse tiedonkeruuväline. Havainnoitsija päättää, mitä aineistoa hän kerää, miten ja kuinka paljon. Hän havainnoi ilmiötä ja elää ilmiön kanssa kokeakseen ja ymmärtääkseen tutkimuskohteensa ajattelu- ja toimintamaailmaa. tutkija suodattaa itsensä kautta kokemaansa. Toiminnassa mukana oleminen aidossa ympäristössä muistuttaa toimintatutkimusta, mutta etnografinen havainnointi ei ole kuitenkaan toimintatutkimusta. Molemmissa havainnoija on mukana tutkittavan kohteen elämässä, mutta toimintatutkimuksessa pyritään saamaan aikaiseksi muutos. Toimintatutkimukseen kuuluu aina muutossykli (suunnittelu, toteutus ja seuranta). Etnografisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ilmiön sisin ja syvin olemus eli ”mistä tässä on kyse?”. (Etnografinen tutkimus, 2014. 52.)

4.1.1 Toteutuksen kuvaus

Havainnoinnilla pyritään ymmärtämään ja näkemään ilmiötä syvällisesti. Tuotoksena syntyy kohteena olevasta kulttuurista tai ilmiöstä niin sanottu ”tiheä” kuvaus. Siinä kohtaavat kaksi ajatusmaailmaa eli tutkijan maailma ja tutkittavan maailma. Havainnoinnissa on kyse aina ymmärtämisestä, jossa kohteena ovat ihmiset eli toimijat ja heidän käyttäytymisensä ymmärtäminen. Ymmärtäminen muodostuu tekijöistä ja toimijoista sekä heidän välisistä suhteista. Toimintaan on aina jokin syy, jolla toimintaa selitetään. Tieteellinen tutkimus on aina syy-

seuraussuhteiden etsimistä. Osallistuvasta havainnoinnista voidaan puhua silloin, kun tutkija on fyysisesti läsnä tutkimustilanteessa. Osallistuvassa havainnoinnissa voidaan erottaa eri aseteita sen mukaan, mikä rooli tutkijalla on. Pääsääntöisesti osallistuvassa havainnoinnissa tutkija itse osallistuu toimintaan, vaikka jotkut katsovat jo pelkän läsnäolon osallistuvaksi havainnoinniksi. Osallistuvan havainnoinnin etuna on, että tutkija pääsee syvälle kiinni tutkittavan ilmiön olemukseen, vaikka hän ei itse ole tutkimuskohteen jäsen. Etnografisessa ja toimintatutkimuksessa tutkija on aina osallistuvan havainnoijan roolissa. (Etnografinen tutkimus 2014, 83.) Etnografia perustuu kentältä kerättävään aineistoon ja tutkittavien kanssa syntyvään vuorovaikutukseen. Tämä määrittää koko prosessin kulun ja sitä kautta tutkimuksen lopputulokseen. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto, 2014.)

Tutkimukseen etsittiin henkilöitä, jotka ovat Keinukallion alueen käyttäjiä. Kutsuin yhdeksän (9) tutkimushenkilöä, joista kuusi osallistui. Tiesin tutkimushenkilöiden tunnevan alueen jossain määrin jo ennestään. Näin tämän tarpeelliseksi, jotta kehitysehdotukset sekä havainnointi olisi realistista sekä todellista. Tutkimushenkilöistä neljä kuudesta on miehiä. Tiedossani ei kuitenkaan ole, että alueelle olisi tehty käyttäjätaustoja selvittävää tutkimusta, joka voisi tukea miesten olevan alueen aktiivisempia käyttäjiä. Uskon siis olevan sattumaa, ettei ole tasapuolisesti kaikkia kohderyhmiä pystytty huomioimaan. Tutkimushenkilöt ovat taustoiltaan ja elämäntilanteiltaan erilaisia, jonka koen tuovan tuloksiin hajautuksellisuutta. Taulukossa 1 on esitetty tutkimushenkilöiden taustatietoja sekä alueella käytetty aika.

	Sukupuoli	Ikä	Status	Lapsia	Alueella käytetty aika
Tutkimushlö 1	Mies	39 v	Avoliitto	Kyllä	1 h
Tutkimushlö 2	Mies	40 v	Avoliitto	Ei	1,5 h
Tutkimushlö 3	Mies	30 v	Naimaton	Ei	45 min
Tutkimushlö 4	Mies	45 v	Naimaton	Ei	50 min
Tutkimushlö 5	Nainen	40 v	Avoliitto	Kyllä	45 min
Tutkimushlö 6	Poika	12 v	Naimaton	Ei	1,5 h

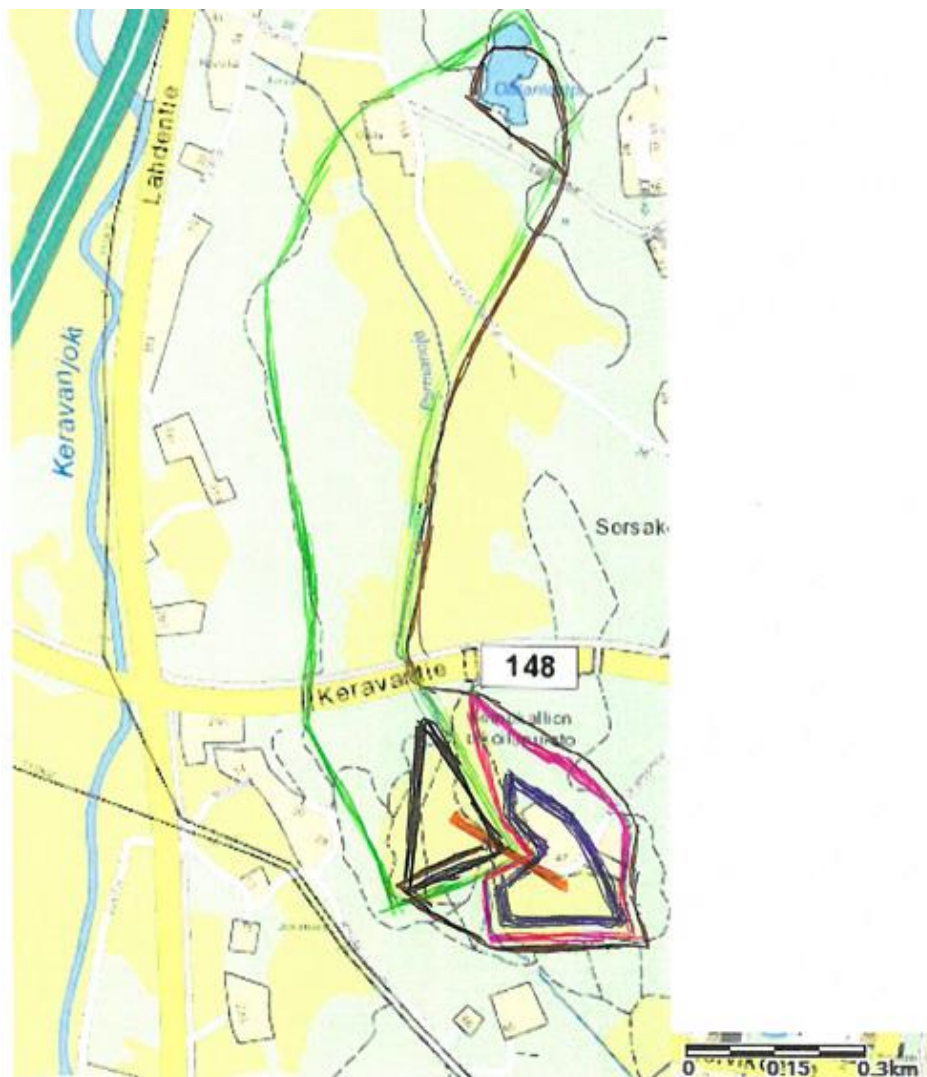
Taulukko 1: Tutkimushenkilöiden taustatiedot

4.1.2 Tulokset

Kenttätutkimuksessani keräsin tietoa tutkimushenkilöistäni havainnoimalla, haastatteleamalla sekä ideoimalla alueen mahdollisuuksia. Käytössäni oli kenttäpäiväkirja, johon kirjasin tutkimushenkilöstä havaittuja ja saatuja tietoja heti kävelyhavainnoinnin jälkeen. Kuljin heidän kanssaan erilaisia reittejä, heidän omien tottumusten ja toiveiden mukaisesti.

Kuvassa 9 on esitetty tutkimushenkilöiden kanssa kuljetut reitit mittakaavakartassa. Tästä voidaan huomata reittien eroavaisuudet, osa kulki pelkästään niin kutsutulla stadionalueella, osa pidemmälle Ollilanlammen puolelle. Reitit on merkitty seuraavin värikoodein karttaan:

- Tutkimushenkilö 1 reitti on punainen
- Tutkimushenkilö 2 reitti on vihreä
- Tutkimushenkilö 3 reitti on musta
- Tutkimushenkilö 4 reitti on oranssi
- Tutkimushenkilö 5 reitti on sininen
- Tutkimushenkilö 6 reitti on Ruskea

Kuva 9: Tutkimushenkilöiden reitit mittakaavakartassa

Ensimmäisenä tutustuin alueeseen 39 -vuotiaan mieshenkilön kanssa. Hän on yrittäjä ja elää hektistä arkea. Harrastaa säännöllisesti kuntosalia ja käy Keinukalliolla kavereiden kanssa juoksuportaissa sekä talvella hiihtämässä. Suunnistusta harrastaa toisinaan, harvemmin Keinukallion alueella. Hän saapui alueelle omalla autolla. Ensimmäisenä huomioin, että hän jätti auton alapihan parkkipaikalle. Samainen alue toimii talvisin tykkilumen säilöntäpaikkana, joten tuo alue ei ole läpivuoden käytettävissä. Lähdemme kävelemään etelään päin puru-

radalle. Hänen ensimmäinen huomionsa on opasteet, joita hän toivoisi enemmän. Kartat voisivat olla parkkipaikkojen läheisyydessä sekä reitin varrella, josta hän toivoi näkevänsä alueen kartan ja toiminnot. Tällä kertaa hän olisi kaivannut karttaa, jotta osaisi kartoittaa mihin saakka kävellään hänen aikataulunsa puitteissa. Huomioin, että karttoja tulisi olla useampia ja niiden sijainti tulisi olla selkeäsi esillä parkkipaikkojen läheisyydessä. Myös kahviorakennuksen katolla voisi olla näyttö tai vastaava, jota voisi hyödyntää kellonaikaan, kilpailutuloksiin, mainoksiin tms. Kävellessämme alueen keskiöstä hieman kauemmas, hän huomioi risteävät alueet johon laittaisi hiihto- ja/tai kävelyreitit. Myös huomio-opasteet, joissa olisi pyörän, kävelijän tai hiihtäjän kuva voisi toimia opasteena. Etäisyyksien merkintä on oleellinen säännöllisesti, jolloin oman kuntoilureitin- ja tason voisi määritellä matkan pituuden mukaan. Valaistus saa huomiot, joka on niin kutsutuilla pääväylillä hyvä. Tutkimushenkilö toivoo valaistusta myös kiertoreiteille sekä Kuusijärven suuntaan. Valaistus luo turvallisuutta ja auttaa muiden kuntoilijoiden huomioimisessa. Tutkimushenkilö selvästi tarkkailee risteäviä alueita, mutta ei kommentoi niitä erikseen.

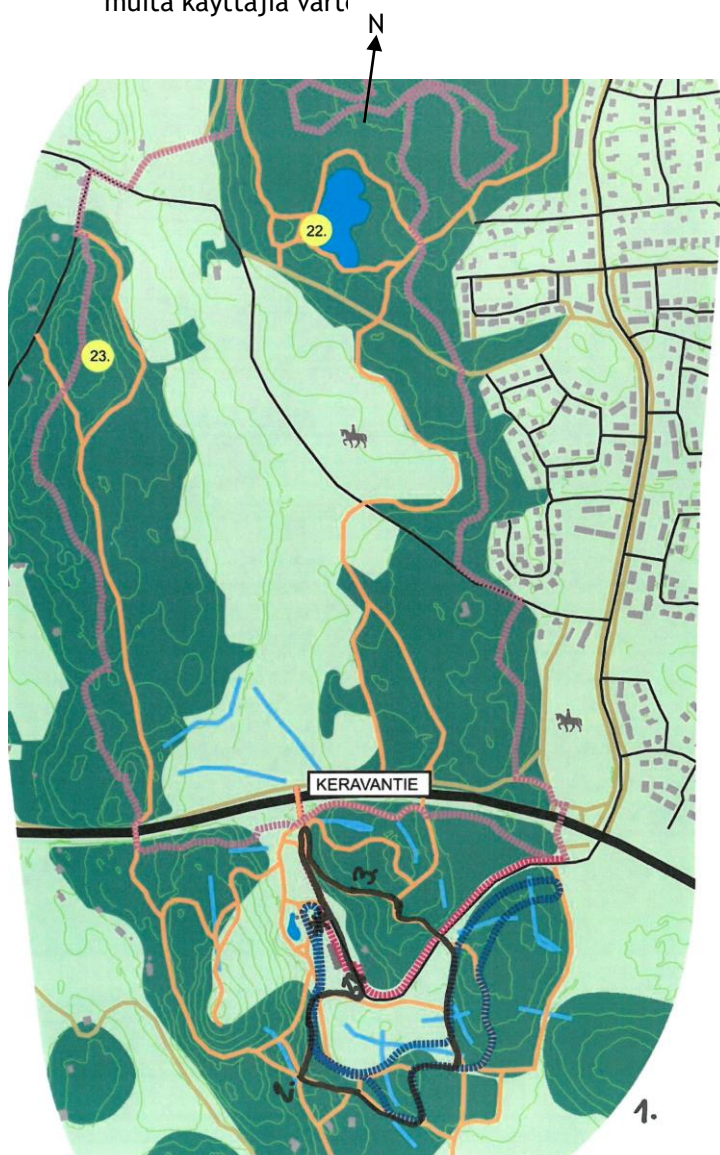
Hiihtokaudella latureittiä voisi laajentaa Kulloontien ali Keinukallion pohjoispuolelle. Näin tasamaastoinen latu tulisi pidemmäksi. Tuo osuus voisi olla pääsääntöisesti lapsille ja ikäihmisille suunnattu reitti. Hiihtokaudella tutkimushenkilö on kokenut puutteita mäkien merkinnoissa, joissa varotettaisiin mahdollisista risteyksistä tai tasoista. Havainnoinnin aikaan alueella ei ole vielä lunta, mutta syksyllä frisbeegolfradan merkinnät olivat selkeästi esillä. Hän pohti vaikuttaako lumi niiden näkyvyyteen, mutta toivoisi vastaavia myös polkujuoksua varten. Hän toivoo myös, että alueen kiintorasteille tehdyt suunnistuskartat olisi ostettavissa joko kahviolta tai kartta-automaatista kahvion seinältä ja kokee tämän palvelevan suunnistajien lisäksi myös ulkoilijoita. Saapuessamme takaisin stadionalueelle henkilö esittää toiveen kahvion laajennuksesta. Hän toivoo, että alueella yhdistettäisiin monenlainen kuntoilu, esimerkiksi hän voisi porrasjuosta ensin, jonka jälkeen jatkaisi kuntoilua kuntosalilla. Kuntosalin hän näkisi osana kahvion palveluita. Yrittäjänä hän olisi valmis olemaan mukana kehittämässä paikallista hyvinvointia pienemmällä panoksella ja kehotti kaupunkia pohtimaan esimerkiksi kahvilarakennuksen rakentamista yhteistyössä paikallisten yritysten avulla. Kahviorakennuksen yhteydessä toimisi arkipäivisin neuvottelutilat, joita voisi varata yksityiskäyttöön ja yhteistyöyritykset voisivat varata niitä edustuskäyttöön. Samat tilat sauna- ja suihkupuutteineen voisi olla vuokrattavissa yrityksille ja yksityistilaisuuksiin.

Huomioitavia tarpeita oli myös mahdollisuus varastoida sukset ja monot alueelle. Tällainen varastointisysteemi on olemassa hiihtokeskuksissa, jolloin niiden liikuttamiseen ei tarvitsisi autoa ja matkat alueelle onnistuisivat lenkkeillen tai kävellen. Vuokrattava säiliö olisi maksullinen, mutta avain olisi vuokraajalla jolloin tarvikkeiden käyttö ei olisi aikaan sidottu. Kellon puuttuminen sai kritiikkiä. Kellossa olisi hyvä näkyä sekunnit, jotta sitä voisi hyödyntää ajanotossa. Erityiskiitosta alueella sai hyvät hiihtopuitteet sekä portaat.

Kuvassa 10 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioidut pysähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnointit:

1. Saapuu autolla, parkkeeraa alaparkkipaikalle joka toimii talvikaudella tykkilumen keräys- ja säilytyspaikkana
2. Risteävä kohta, toivoo tähän karttaa sekä etäisyydet. Oikealle kääntyessä kuljetaan Kuusijärven suuntaan ja vasemmalle jatkuu keinukallion stadionille kaksi reittiä.
3. Jyrkkä alastulo hiihtäessä, tulisi laittaa varoituskyllä, sekä mäen päälle, että alas muita käyttäjiä varten

Kuva 10: 39 -vuotiaan mieshenkilön kanssa kuljettu reitti

Toisena havainnoin 40 -vuotiaasta sipoolaista mieshenkilöä, jolle ulkoilualueiden rakentaminen on tuttua. Hän saapuu alueelle autolla, tulee suoraan työpaikaltaan, sillä alue on kotimatkan varrella. Hän on aktiivinen kuntoilija, erityisesti lajeina pyöräily ja vapaalasku. Hän käy Keinukalliolla säännöllisesti urheilemassa. Henkilön kanssa lähdimme kävelemään ensin juoksu-

portaat ylös. Henkilö huomioi Keravan Energian valokyltin portaiden alaosassa ja kertoi pitävänsä siitä. Tulkitsin, että alueelle on hyvä saada myös taidetta ja näyttävämpiä yksityiskoh-
tia, joka lisäisi yleistä viihtyvyyttä. Work-street-out -laite oli asennettu, vaikka muutoin mäen
huipun kehittäminen on kesken. Henkilö tarkkailee laitetta, mutta ei kommentoi sitä miten-
kään. Tutkimushenkilö uskoi alueen alustavien kehitysehdotusten lisäävän houkuttavuutta,
vaikkei hän itse tule luultavammin esimerkiksi näköalatasannetta hyödyntämään. Aktiivisena
laskettelijana henkilö toivoisi huipulta lähtevän vapaalaskualueen, jossa extremeä harrastavat
voisivat haastaa itseään. Alueella on kuitenkin runsaasti puustoa, joka sitoo huipun jätemäkeä
ja näin ollen sitä ei voi karsia.

Jatkoimme kävelyä Ahjon suuntaan. Maastopyöräily osoittautuu tutkimushenkilön ensisijaisek-
si toiveeksi alueelle. Hän näkee alueen olevan potentiaalinen lajille sekä tarpeeksi haastavan
reitin rakentaminen kilpailuolosuhteisiin onnistuisi helposti. Maastopyöräily on Suomessa jat-
kuvasti kasvava laji, sillä lajinharrastajien määrä on kaksinkertaistunut viimeisen 10 vuoden
aikana (www.liikuntakaavoitus.fi). Kävelimme Keinukallion pohjoispuolta Ollilanlammen luok-
se. Lammen alue oli illalla hämärä, valaistuksen puute haittasi näkyvyyttä. Tutkimushenkilö
kokee Ollilanlammen aktivoinnin sekä vesielementin nostamisen kehittämisenarvoisena koh-
teena. Ollilanlammen pitkospuut saivat kehuja, ne tuovat alueelle aitoa ulkoilun tunnelmaa.

Kuvassa 11 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioidut py-
sähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnoinnit:

1. Saapuu alueelle autolla, parkkeeraa alaparkkipaikalle.
2. Portaiden ylhäällä seuraa street-work-out -laitetta, mutta ei kokeile eikä kommentoi
sitä. Oletan laitteen olevan hänelle vieras.
3. Kulkiessa kohti Ahjon / Ollilanlammen suuntaan hän pysähtyy katsomaan Keinukallion
pohjoispuolta. Näkee tämän alueen toimivan frisbeegolfille sekä muun muassa koirien
ulkoiluttajille. Hän kokee tämän puolen soveltuvan paremmin maastopyöräilylle, sillä
luonnonpolkuja on kerääntynyt alueelle runsaasti.
4. Ollilanlampi saa erityiskiitosta. Pitää pitkospuista ja tämän alueen luonnollisuudesta.
Ei rakennettuja alueita ja mukava rauha.

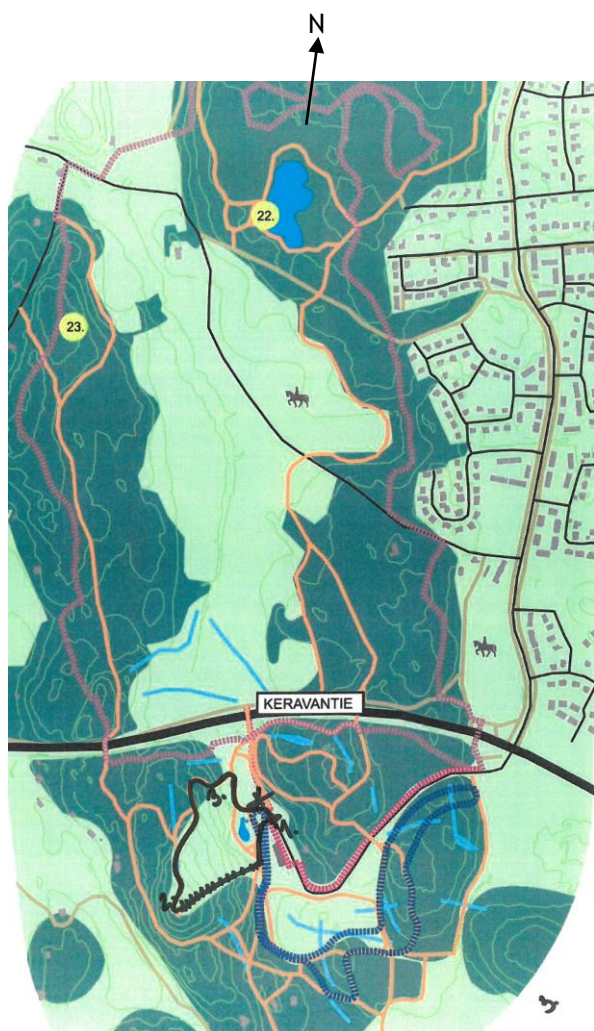
Kuva 11: Mieshenkilö, 40 -vuotta. Kuljettu reitti

Seuraavaksi havainnoin 30 -vuotiasta mieshenkilöä. Hän saapuu alueelle autolla, koti on noin kilometrin päässä Keinukalliolta. Henkilö on kärsinyt vuosia selkäsäryistä, joka haastaa urheilu- ja ulkoilutavat. Kertoo tulevansa alueelle usein tekemään raskaan liikuntasuorituksen. Hän kulkee lyhyen matkan kodin ja Keinukallion välillä autolla, jottei energiaa tarvitse jättää kävelyyn takaisin kotiin. Kävelemme selvästi henkilölle tutulla tavalla suoraan juoksuportaille. Hän kertoo juoksevansa portaita nostaakseen sykkeen korkealle, mutta muuten hän ei alueella käy lenkillä. Alueen kuntoilureitit ovat tuttuja hiihtoladuista, hän on myös jonkin verran kävellyt ollessa selkäsärkyjen vuoksi toipilaana. Hän ei koe alueen tarvitsevan suuria urheiluhalleja, vaan toivoo sen pysyvän sopivan luonnonmukaisena. Ideana hän esittää mahdollisen moottoriradan rakentamisen enduro- ja/tai motocrosskäyttöön, tosin toteaa heti perään Siipoon radan läheisyyden vievän vetovoimaa mahdollisesta Keravan radasta. Tutkimushenkilö huomioi, että Keravalla ei ole keinojäättä ja kaukaloa, kuten naapurikunnissa. Hänen mielestään olisi tärkeää luoda puitteet luistelulle etenkin nyt, kun ilmaston lämpeneminen ei takaa pitkää ulkojääkautta. Hän näkisi Keinukallion olevan sopiva paikka keinojääkaukalolle, mikäli Kerava sellaisen joskus päättäisi rakentaa.

Kokee alueen toimivaksi nykyisillä puitteilla.

Kuvassa 12 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioidut pysähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnoinnit:

1. Saapuu alueelle autolla, käyttää alaparkkipaikkaa
2. Pysähtyy portaiden yläpään, kehuu alueen maisemia sekä toivoo yläosan siistimistä
3. Kuljetaan polkua pitkin takaisin stadionalueelle. Polkua kulkiessa esittää toiveen motocross -radasta, vaikka toteaa saman tien Sipoon radan läheisyyden vaikuttavan kysyntään. Hiihtolatujen haastavuutta kehui.

Kuva 12: Mieshenkilö, 30 -vuotta. Havainnoitu reitti.

Neljännellä kerralla havainnoin liikuntarajoitteista 45-vuotias mieshenkilöä, joka on ollut pyörätuolissa viimeiset 10 vuotta onnettomuuden seurauksena. Hän saapuu alueelle tilataksilla, johtuen kylmästä säästä. Saapuminen pyörätuolilla Keinukalliolle on helppoa ympäri Keravaa,

sillä alueelle tulee hyvät kevyenkulunväylät sekä bussilla pääsee tarvittaessa muutaman sadan metrin päähän. Tutkimushenkilö ei käytä aktiivisesti Keinukallion palveluita. Tiedustellessa syytä tähän, hän kertoi alueen olevan hankala liikuntarajoitteiselle. Itsekin totesin hänen kanssaan vietetyn ajan jälkeen, että mahdollisuudet kulkemisessa tällä hetkellä ovat alaparkkipaikalta yläparkkipaikalle ja siinäkin haasteena suhteellisen raskas ylämäki. Alueen maapinta on pyörätuolilla kulkevalle hankalaa, alaparkkialue on pientä kiveä, jossa eteneminen jopa raskasta manuaalipyörätuolilla.

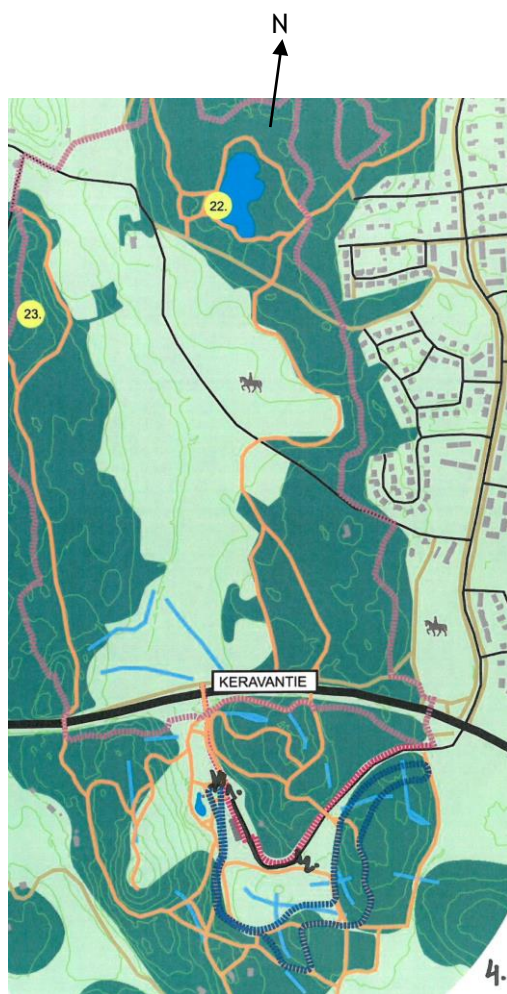
Havainnoin, että tutkimushenkilö ei näe aluetta houkuttelevana. Kertoessani alueen toiminnoista, hän innostuu eniten jousiammunnasta. Hän on ollut kuntoutuksessa, jossa kokeillut jousiammuntaa ja näkisi sen olevan sopiva aktiviteetti liikuntarajoitteisille alueella. Samoin frisbeegolfia hän toivoisi pääsevän kokeilemaan. Molemmissa lajeissa on tällä hetkellä Keinukalliolla haasteena vähäinen esteettömyyden huomiointi. Tulisi selvittää, voisiko pienillä muutoksilla maastoon toteuttaa liikuntarajoitteisille henkilöille mahdollisuuden jousiammunnan harrastamiseen. Frisbeegolfradasta voisi muutamia väyliä kehittää liikuntarajoitteisille käyttäjille.

Alueella on yksi toiminto, joka nykyisellään palvelee kaikkia: erilaiset tapahtumat. Niiden järjestäminen aktiivisesti laajentaisi käyttäjäkuntaa. Tutkimushenkilö on erityisen kiinnostunut alueella järjestettävistä musiikkitapahtumista ja esitti toiveen rock -konsertista. Keskustelimme pyörätuolissa istuvien erityistarpeista, jolloin hän kertoi käyvänsä kahdesti viikossa fysioterapiassa. Jalkoja tulee jatkuvasti kuntouttaa välttääkseen niiden krampit sekä muun vartalon kipeytymisen. Mielestäni tulisi selvittää voisiko Keinukalliolla järjestää fysioterapeuttisia liikuntatunteja erityisryhmille, jolloin he saisivat keinoja omatoimiseen kuntouttamiseen.

Kuvassa 13 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioidut pysähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnoinnit:

1. Saapuu alueelle invataksilla, hänet tuodaan kahvion luokse.
2. Kulkeminen manuaalisella pyörätuolilla on hankalaa. Maasto on raskasta, joten autan henkilöä etenemisessä.
3. Mäki alaparkkialueelta ylätasanteelle on haastava. Pysähtymispaikkoja/-syvennyksiä ei ole, autan henkilöä pääsemään mäen ylös. WC-tilojen puute pyörätuolilla kulkeville tuli esiin.

Kuva 13: 45- vuotias liikuntarajoitteinen mieshenkilö. Havainnoitu reitti.

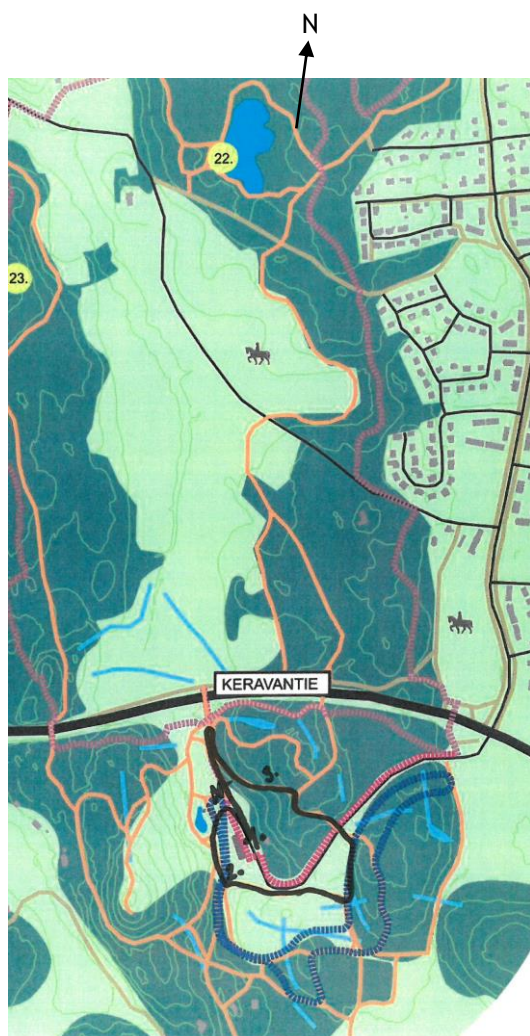
Havainnoinnin ainoa naishenkilö on 40 -vuotias kahden lapsen äiti. Hän saapuu alueelle omalla autollaan, jättää auton alaparkkialueelle. Asuu vielä Keravalla mutta on muuttamassa Vantaalle. Tutkimushenkilön kanssa kävelimme Keinukallion nk. stadionin alueella. Henkilö näkee alueen rikastuttavana yhteisöllisenä keskuksena. Hän tulee itse hakemaan Keinukalliolle hyvää mieltä, liikunnan iloa, raitista ilmaa ja yhdessä toimimisen iloa. Hän toivoo alueelle palveluita kaikille kohderyhmille sekä näkee alueella olevan potentiaalia yrittäjyydelle. Hän näkee alueen potentiaalisena matalan kynnyksen palveluille, eli ilmaisia tai edullisia toimintoja. Palvelujen ylläpito ei näin ollen saisi olla yrittäjälle taloudellisesti liian riskialtista.

Tutkimushenkilö on asunut yksityiselämän sekä työn vuoksi ulkomailla. Hän katsoo Keinukallion kehittämistä laajemmasta perspektiivistä, jonka koin mielenkiintoiseksi. Hän näkee alueella seikkailupuiston. Taivalkoskella on hänen tietojensa mukaan kunnan tukema seikkailupuisto, jonka vuoksi hänen ehdotuksena olisi Keravan kaupungin oma kustantama aktiviteetti. Lisäksi hän kokee alueelle sopivan nurmikelkkailua kesäisin, leijakentän, liikennepuisto lapsille, esterata, pienviljelyä, taidepajat talvisin, ohjattua ohjelmaa, koululaisten päiväleiri kesäisin, kasvatus- ja opetustoimialan retket luontokasvatuksen näkökulmasta sekä vanhusten ja kehitysvammaisten ohjatut retket. Monessa ehdotetussa toiminnassa esiin tulee tarve vuokrata väline. Keinukallio tarjoaa tutkimushenkilön mielestä hyvät puitteet erilaiseen työkyvyn paran-

tavaan toimintaan, leireihin ja kursseihin. Alueen kehittäminen kaipaa hänen mielestään markkinointihenkistä projektikehittäjää, joka kuuntelee keravalaisten toiveita, on innovatiivinen ja motivoitunut.

Kuvassa 14 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioitut pysähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnointit:

1. Saapuu alueelle autolla, parkkeeraa alaparkkipaikalle.
2. Toivoo stadionalueelle nurmikelkkailua kesäisin, leijakentän, liikennepuisto lapsille, esterata, pienviljelyä, taidepajat talvisin ja ohjattua ohjelmaa
3. Kävellessämme ulkoilumaastoa hän kertoo kokevansa alueen hyvänä kasvatus- ja opetustoimialan retkille luontokasvatus näkökulmasta sekä vanhusten ja kehitysvammaisten ohjatut retket.
4. Kulkiessamme kohti stadionaluetta hän katsoo keinukallion kokonaisuutta mäen päältä ja kertoo erilaisista työkykyäparantavista toiminnoista sekä kuinka näkee yrittäjyyden osana aluetta.

Kuva 14: 40 -vuotias naishenkilö. Havainnoitu reitti.

Havainnointiosuuden nuorin on 12 -vuotias poika, joka harrastaa jääkiekkoa. Hän asuu Kera-valla. Tutkimushenkilö saapui alueelle autolla, vanhempien kyydissä. Koska tutkimus tehtiin keväällä, ei hän kokenut turvalliseksi tulla pyörällä. Tutkimushenkilö kertoo kulkevänsä yleensä matkat pyörällä. Hän on käynyt jääkiekkjoukkueensa kanssa harjoittelemassa alueella, jolloin paikka sekä reitit ovat tulleet tutuiksi.

Aluksi lähdimme kävelemään parkkipaikalta kohti juoksuportaita. Stadionalueella oli hiihtoladut, joiden vuoksi tuli olla tarkka mistä kuljetaan. Juoksuportaissa ei ole talvikunnossapitoa, mutta niiden käyttö on sallittua omalla vastuulla. Kuljimme portaat ja kävimme katsomassa Keinukallion huipun. Tutkimushenkilöä kiinnostaa videokuvaaminen, joten hän suunnitteli huipulta kuvaamista dromilla, jolloin alueen kokonaisuus tulee hyvin esiin. Lähdimme kävelemään etelään päin, jossa hän on käynyt ulkoilureiteillä lenkillä. Selvästi oli havaittavissa, että nuori tutkii maastoa eri tavoin. Hän näki hyvin tarkasti luontoon kuulumattomat esineet. Hän hakeutui pois poluista mennäkseen tutkimaan mitä roskia luontoon on jätetty. Kävelyreitiltä poikettiin myös katsomaan jousiammuntarataa, joka kiinnosti nuorta. Hän toivoi, että pääsisi kokeilemaan lajia joskus ja tutki eri maalitaulujen vaikeusasteita.

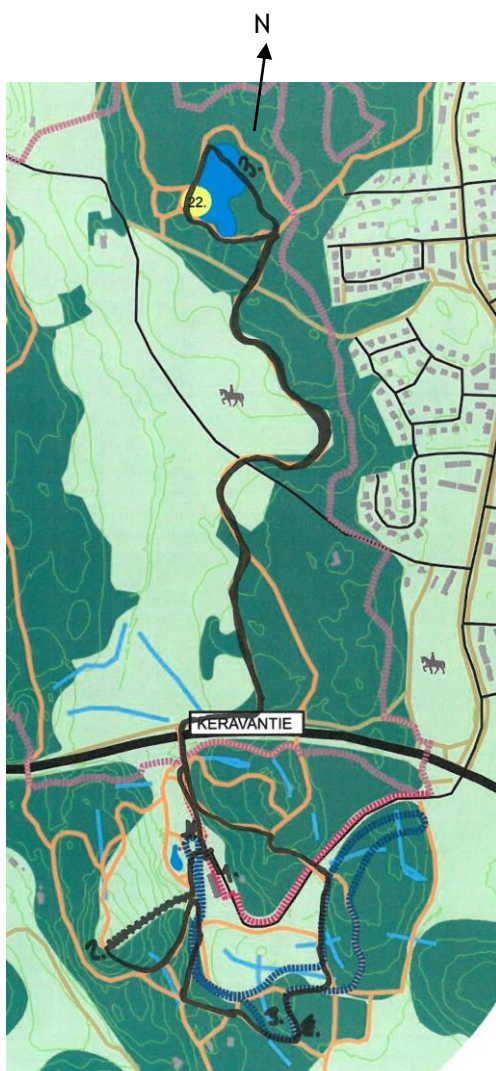
Jatkoimme matkaa jälleen kohti pohjoista. Tämä tutkimushenkilö poikkesi muista sillä, että hän kantoi keppiä mukanaan koko ajan ja koputteli jätää. Tähän viitaten voisin kuvitella, että ulkoilureittien varrelle asetetut erilaiset arvoitukset tai tehtävät voisivat kiinnostaa nuorempaa käyttäjää. Kävelimme Ollilanlammelle, jossa hän halusi kulkea pitkospuiden läpi. Tämänkin henkilön mielestä ne tekivät tästä kohteesta miellyttävän. Koska lammen jää oli jäässä, hän kepillään paukutteli sitä ja vietti paljon aikaa tähän. Samalla hän tutki, kuinka ilmakuplat tulevat pintaan saatuaan jäähän pienen reiän. Nuori on käyttäjänä selkeästi erilainen ja heidän ulkoilu on pysähtymistä sekä nauttimista hetkestä. Etsitään mielenkiintoisia kohtia luonnosta ja tutustutaan siihen.

Kuvassa 15 on merkitty tämän henkilön kanssa kuljettu reitti sekä erityisesti huomioidut pysähtymiskohdat. Seuraavassa näiden havainnoinnit:

1. Saapuu alueelle vanhempien kyydillä.
2. Vaikuttaa, että alue kiinnostaa häntä luonnon vuoksi. Kuljetaan juoksuportaaita ylös, jolloin hän suunnittelee erilaisia kuvauspaikkoja dromilla. On selvästi innoissaan kuvaamisesta.
3. Kuljetaan eteläpuolta pitkin kohti ulkoilupolkua, selvästi nuori katselee aluetta eritavoin, etsii sieltä mielenkiintoisia luontokappaleita. Ei ole ottanut puheeksi opasteita, vaan kulkee rauhassa eteenpäin.
4. Näkee metsässä jonkin metallisen ison jätteen. Poikkeaa reitiltä tutkimaan mikä se on ja tulee tulokseen, että kyseessä on moottorikelkan runko. Ihmettelee, miten sellainen on voinut joutua metsään. Ottaa kepin matkaansa.

5. Kuljetaan pitkä matka kohti Ollilanlampea. Välillä hän koputtelee jättä kepillään, pysähtyy välillä katsomaan mitä maassa on. Ollilanlammella koputtelee jään pintaa ja tekee ”kokeita”. Katsoo millaisia ilmakuplia vedestä tulee, kun siihen koputtaa reiän. Tykkää alueen pitkospuista. Nauttii koko ajan hetkestä. Ei suorita.

Kuva 15: 12 -vuotias poika. Havainnoitu reitti.

Havainnoinnin aikana henkilöt kävelivät hyvin eri pituisia reittejä. Aikaa kului eri vaiheissa eri tavoin, osa henkilöistä keskusteli aktiivisesti kävellessään ja osa pysähtyi keskustelun ajaksi. Näin ollen reitin pituus verrattuna kulutettuun aikaan ei ole verrannollinen toisiinsa. Kuvassa 15 on esitetty mittakaavassa olevassa kartassa osallistuneiden henkilöiden reitit eri värein.

4.1.3 Käyttäjien palvelupolku

Jokaisella Keinukallion ulkoilualueen käyttäjällä on oma palvelupolku. Palvelutuokiot ovat niitä jaksoja tai osapalveluita, joista palvelupolku muodostuu. Jokaiseen palvelutuokioon sisältyy useita kontaktipisteitä, joita muotoilemalla voidaan kehittää palvelutuokioita ja koko palvelupolkua. (Manninen & Ugas, 2012.)

Manninen ja Ugas tuovat esiin palvelutuokioiden osa-alueita seuraavasti:

1. Käyttäjä etsii verkkosivuilta, lehdistä, oppaista tai seuroilta tiedon sopivasta tapahtumasta tai katsoo televisiosta säätiedoitusta, joka houkuttaa liikkumaan.
2. Käyttäjä varaa paikan tapahtumasta, kysyy ystäviä mukaan ja/tai katsoo tarpeelliset varusteet valmiiksi.
3. Käyttäjä tutustuu mahdollisiin ohjeisiin ja aikatauluihin tai etsii sopivan ajan omatoimiseen liikkumiseen. Pohtii kulkemisen Keinukallion ja kodin välille.
4. Käyttäjä saapuu Keinukalliolle, valmistautuu suoritukseen.
5. Suorituksen toteuttaminen: hiihto, porrasjuoksu, kävely, retkeily tms.
6. Tilanne päättyy. Mahdollinen palauttelu.
7. Mahdollisuus palautteen antamiseen ja kokemuksen kuuleminen.

Kehitystyössäni palvelupolku kulkee edellämainitulla tavalla, lukuunottamatta ensimmäistä askelta. Palvelupolku alkoi minun aloitteesta, mutta sen jälkeen väylä kulkee käyttäjän oman kokemuksen ja toiveen mukaisesti. Palvelupolku on onnistunut, jos palvelukokemuksesta jää asiakkaalle miellyttävä ja aisteihin vetoava tunne.

4.2 Työpaja

Työpaja tutkimusmenetelmänä on intensiivinen tilanne, jossa korostuu osallistujien vuorovaikutus ja ajatusten vaihto. Workshopin ydin on osallistujien yhteistoiminnallisuus (Westerlund, 2007). Kehitystyössäni hyödynnän käyttäjätutkimusta, jossa palveluiden asiakkaille järjestetään työpaja. Työpajassa asiakkaat keskenään yrittävät löytää uusia ideoita ja hyviä ratkaisuja nykyisten toimintojen parantamiseen. Käyttäjien osallistaminen innovaatioprosessiin on Jyrämän ja Mattelmäen (2015) mukaan vauhdittaja innovoinnille. Sen merkitys on edelleen korostunut kommunikaatioteknologian nopean kehityksen myötä. Käyttäjien, työntekijöiden ja muiden sidosryhmien osallistaminen palvelunkehittämiseen avaa uusia mahdollisuuksia myös julkiselle sektorille. Tämän työpajan tavoitteena oli tuoda lisänäkemyksiä alueelle tehtyjen havainnointien perusteella saaduille ehdotuksille.

4.2.1 Toteutuksen kuvaus

Työpaja järjestettiin maaliskuussa 2017 Keravan jäähallin tiloissa. Sen järjestämisen koin tarpeelliseksi, jotta sain vuorovaikutteisesti käyttäjiltä palautetta. Osallistujat olivat ennestään toisilleen tuntemattomia henkilöitä, Aloitimme työskentelyn toistemme esittelyllä sekä kertomalla omat ulkoilutottumukset. Työpajaan osallistujat olivat kaikki perheellisiä, iältään 40-55 -vuotiaita. Osallistujista kaksi oli naisia, kaksi miehiä. Jaoin työpajatoiminnan kahteen osioon, ensimmäisessä kehoitin jokaista esittämään omia näkökulmiaan Keinukallion liikuntapuis-ton tämän hetkisistä toiminnoista. Tämän osion jälkeen yhdessä pohdimme tärkeysjärjestyksessä mitä nykyisistä toiminnoista tulisi kehittää ja onko jotain uutta, jota alue kaipaa erityisesti.

	Ikä	Sukupuoli	Status	Ensisijainen toiminta Keinukalliolla
Tutkimushenkilö 1	42	Nainen	Eronnut, 3 lasta	Kävely
Tutkimushenkilö 2	55	Nainen	Eronnut, 2 lasta	Koiran kanssa ulkoilu
Tutkimushenkilö 3	40	Mies	Naimisissa, 2 lasta	Maastopyöräily
Tutkimushenkilö 4	45	Mies	Naimisissa, 1 lapsi	Lenkkeily, juoksuportaati, hiihto

Taulukko 2: Työpajaan osallistuneiden henkilöiden taustatiedot

Työpaja alkoi erittäin aktiivisella keskustelulla. Kerroin osallistujille millaisia ajatuksia oli ollut kuudella havainnointiosioon osallistuneella henkilöllä. Kertomalla näiden henkilöiden näkemyksiä ja kokemuksia pyrin saamaan työpajaan osallistuville ennakkoajatuksia. Alustuksen jälkeen kehoitin heitä viemään aiempia kehitysideoita pidemmälle tai kommentoivat niitä. Työpajatoiminnan vuorovaikutteisella on mielestäni tällaiseen tutkimukseen merkittävä osuus. Keskustelemalla ja ajatuksia jakamalla voidaan luoda uusia toimivia toimintatapoja.

Kokonaisuudessaan työpajatyöskentelyyn käytettiin aikaa kaksi (2) tuntia. Tämän aikana keskustelua käytiin kartan pohjalta sekä kerrottiin yleisesti omista kokemuksista. Osallistujat olivat erittäin aktiivisesti mukana ja kertoivat mielellään omia kokemuksiaan alueella viete-tystä ajasta.

4.2.2 Työpajasta saadut tulokset

Työpajaan osallistuneet henkilöt käyvät Keinukalliolla ulkoilemassa, porraskävelemässä, hiihtämässä sekä maastopyöräilemässä. Yksikään henkilöistä ei tuonut esiin erityislajien, kuten jousiammunnan tai lennokkiharrastuksen käyttöä. Koin, että näiden lajien tietoisuutta alueenkäyttäjien keskuudessa tulisi lisätä, sillä keskustelun myötä osoittautui lajien olemassaolon tietämättömyys.

Maastopyöräilyn lisääminen alueelle tuli voimakkaasti keskustelussa esiin. Yksi henkilöistä kertoi, ettei tulisi itse hyödyntämään reittiä mutta uskoisi lapsiensa käyttävän mahdollisuutta maastopyöräilyyn. Toiveena on, että reitti olisi kehitetty ja tarkoitettu amatöörikäyttäjille, jottei kynnys reitin käyttöön nouse liian suureksi. Pyöräilyn lisääntynyt käyttäjämäärä pääkaupunkiseudulla nostettiin esiin, jonka vuoksi osallistujat kokivat perustelluksi lajin puitteiden kehittämisen alueella.

Yksi työpajaan osallistujista oli koiraharrastaja ja esitti toiveen saada alueelle Agility -rata. Keravalla on ollut Sompion alueella avoin rata, mutta se on purettu muutamia vuosia sitten. Keinukallion alue on laaja, jonka vuoksi näkisin koiraharrastajien puitteiden rakentamisen mahdollisena. Alueelle voisi kehittää koiraharrastajille hiihto- ja juoksuradan, joka mahdollistaisi monipuolisemman harrastusmahdollisuuden. Kehitystyössä tulisi pyrkiä rauhoittamaan lajin käyttöalue. Tämä loisi turvallisuuden tunnetta samoilijoille sekä lajien harrastajille, koska tieto muiden ihmisten vahingoittamisen riski vähenee. Koira-aktiviteetteja alueelle rakennettaessa voisi mielestäni lisätä läheisyyteen myös koirapuiston.

Työpajan aikana tuli ensimmäisen kerran esiin frisbeegolfradan sijainnin heikkouksia. Työpajaan osallistuvat toivoivat radan olevan enemmän tontin rajoilla, kuin keskellä metsää. Nyt koettiin, että metsässä liikkuminen on vaarallista ja epämiellyttävää, kun radat menevät riskiin ”päämetsässä”. Frisbeegolf on saavuttanut suuren suosion, joten voimme arvioida metsässä liikkuvien määrän lisääntyvän. Harrastajien taso on laaja, joten turvallinen kulkeminen olisi huomioitava erityisesti. Kuvasta 16 voi havainnoida, kuinka laajalti frisbeegolfrata sijoittuu keinukallion ulkoilualueelle.

4.3.1 Toteutuksen kuvaus

Kysely toteutettiin 9.2.2016, laskiaistapahtuman yhteydessä. Kysely haluttiin toteuttaa niin, että vastaajat voivat toimia täysin anonyyminä. Kysymykset olivat ”mikä Keinukalliossa on parasta tällä hetkellä?”, ”mitä kaipaat Keinukalliolle (opasteita, uusia laitteita, kahvilaa...)?” ja ”kuinka usein käyt Keinukalliolla (päivittäin, kerran viikossa, kuukausittain.)?” ja ”mikä on yleisin syy miksi tulet Keinukalliolle?”. Kysely pidettiin yhtenä päivänä, jonka uskon vaikuttaneen vastaajamäärään. Toteutuksen ajankohta (kevättalvi) vaikutti oletettavasti vastauksiin jossain määrin. Talvikaudella Keinukallion aktiviteettitarjonta on vähäisempi, kuitenkin tämä ei näy kävijämäärässä, sillä alue on suosittu murtomaahiihtoalue.

4.3.2 Analysointi

Kysely aloitettiin kysymällä mikä Keinukalliolla on parasta tällä hetkellä. Kysymyksellä pyrittiin löytämään vastauksia siihen, onko alueella tietyt toiminnot tai alueet jotka saavat erityisen paljon positiivista huomioita. Näitä alueita tulee huomioida alueen kehittämisessä, jolloin alueen kehittäminen palvelee kuntalaista vielä paremmin. Vastauksissa nousee esiin monipuoliset hiihtomahdollisuudet sekä latujen hyvä taso, ulkoilumahdollisuudet, juoksuportaat, frisbeegolf sekä kerran tuotiin esiin myös ympärivuoden oleva liikuntapaikka lähellä (sijainti) ja suunnistusmaasto. Taulukosta 3 on nähtävissä kyselyyn vastaajien määrät eri toiminnoille.

Mikä Keinukalliossa on parasta tällä hetkellä	
Talviurheilu, hiihto ja ladut	20
Juoksuportaat	18
Luonto	9
Kokonaisuus, monipuolisuus	6
Pururata ja kävely	5
Ulkoilu ja ulkoilumahdollisuudet	2
Suunnistus	2
Saavutettavuus	2
Frisbeegolf	2
Makkaranpaisto ja eräretket	1
Hiihtovälinekauppa	1
Hevoslaitumet	1

Taulukko 3: Mikä keinukalliossa on parasta tällä hetkellä (kysely 9.2.2016)

Hyvät ulkoilumahdollisuudet nousivat esiin jokaisessa kehittämistehtävän prosessissa. Tämä tukee teoriaosuudessa esiin tuotua ulkoilun lisääntymistä yhteiskunnassa, joka kannustaa kaupunkia tarjoamaan alueita omatoimiselle liikkumiselle. Maastohiihto Keinukallion alueella on suosittua latuverkoston monipuolisuuden ja hyvän laadun vuoksi. Tämä nousi esiin myös tämän tutkimusosuuden tuloksissa. On tärkeää, että kaupunki tarjoaa hiihto-olosuhteet eritasoi-

sille kuntoilijoille. Juoksuportaiden käyttö nousee esiin vahvana harjoitustapana, vaikka kyselyn ajankohtana portaiden kunnossapitoa ei ollut ja käyttö saattoi olla hankalaa liukkauden vuoksi. Voidaan tulkita, että alueen käyttäjien omaehtoiseen liikkumiseen on pystytty vastaamaan viimeaikojen kehitystyössä. Ajankohdasta huolimatta, oli hienoa huomata että kyselyssä nostettiin esiin myös suunnistus ja frisbeegolf.

Toisena kysyttiin mitä Keinukalliolta puuttuu. Vastauksissa tuli esiin monia puutteita ja kehitysehdotuksia. Muun muassa toivottiin ohjattua toimintaa (frisbeegolf -kurssi, juoksukoulu), laajemmalla aukiololla oleva kahvila, merkittyjä maastoreittejä, näköalatorni ja senioripuito. Reitistö Keinukallio-Kuusijärvi nostettiin muutamissa vastauksissa esiin, samoin lasten leikkipaikka, teemapäiviä, seikkailupuisto ja valaistusta. Kyselyssä esiin nousseita ehdotuksia on keretty jo parantamaan, muun muassa WC -tilat ovat käytössä päivittäin klo 8-22 ja uusi hiihtolatureitti otettiin käyttöön kaudella 2017-18. Muihinkin ehdotuksiin on ehditty jo reagoimaan, sillä käyttäjien kokemusten ja palautteen kautta pystytään toisinaan hyvinkin nopeasti reagoimaan ja kehittämään palveluita.

Kolmantena kysyttiin vastaajan käyntimäärää Keinukallion alueella. Vastauksissa heijastui, että kävijät olivat talvikauden aktiivikäyttäjiä, mutta juoksuportaat ovat myös lisänneet heidän kesäkäyttöään. Paikalla oli myös heitä, jotka käyttävät harvemmin aluetta. Muissa vastauksissa ei kuitenkaan noussut esiin jotain erityistä, joka viittaisi heidän käyntimäärän vähyteen. Näin ollen voi olettaa, että he tulivat mahdollisesti järjestetyn tapahtuman vuoksi alueelle.

Kuinka usein käyt Keinukalliolla	
Yli 3 kertaa viikossa	13
1-2 kertaa viikossa	9
Kuukausittain	4
Harvemmin	12

Taulukko 4: Kuinka usein käyt Keinukalliolla (kysely 9.2.2016)

Neljännessä kysymyksessä tiedusteltiin, mikä on yleisin syy tulla Keinukalliolle. Vastauksissa nousivat esiin hiihto yleinen ulkoilu ja liikunta sekä luonto. Myös helppo saavutettavuus, portaat ja perheliikuntapaikka tulivat esiin. Taulukosta 5 on esitetty tarkemmin vastaukset kävijöiden syistä saapua alueelle.

Mikä on yleisin syy saapua Keinukalliolle	
Kuntoilu, liikunta	21
Hiihto	18
Portaat	4
Mäenlasku	2
Perheliikuntapaikka	2
Luonto	2
Maastopyöräily	2
Kahvio	2
Sijainti	1
Erilaiset tapahtumat	1

Taulukko 5: Syy saapua Keinukalliolle (kysely 9.2.2016)

Esitettyjen kysymyksien lisäksi annoimme mahdollisuuden antaa muuta palautetta. Kahdeksan vastaajaa antoi avoimia vastauksia. Niissä toivottiin näköalatornia, josta voi katsoa lentokoneita sekä maisemia. Mäen päälle toivottiin kahviota sekä mönkijäajelua huipulle, erityisesti ikäihmisille ja liikuntarajoitteisille. Paikallisen linja-autoliikenteen kääntöpaikka oli toivottu, jotta pääsisi julkisilla hiihtovarusteiden kanssa alueelle. Latuverkoston ulottaminen mäen päälle oli toiveena sekä Sipoo-Kerava rajaa pitkin yhdyslatu, joka veisi Talman laskettelukukseen. Tämä palvelisi myös vanhempia, joiden lapset ovat Talman aktiviteeteissa ja voisivat itse hiihtää tai ulkoilla sillä aikaa. Avoimissa kysymyksissä nousi esiin myös urheilutoimintojen keskittäminen alueelle (tennis, sulkapallo, squash, salibandy, keilailu, jalkapallohalli, uusi uimahalli) sekä sauna ja suihkumahdollisuutta toivottiin.

5 Johtopäätös

Kehitystyön tavoitteena selvitettiin millaisena käyttäjät näkevät Keinukallion nyt ja tulevaisuudessa. Tulkitsen käyttäjien saapuvan alueelle siksi, että se tarjoaa monipuolisen ja helpos-
ti tavoitettavan ulkoilu- ja liikkumismahdollisuuden. Alueella käyttäjät harrastavat omatoimista liikuntaa hänelle sopivaan ajankohtaan. Lähes jokainen käyttäjä kuitenkin toivoi alueelle uudistusta, mutta kyseessä olevat muutokset olivat käyttäjäläheisiä. Kaikissa tutkimuksen osa-alueissa nousi esiin opasteet, kuntoiluvälineet, reitit, maastopyöräily ja näköalapaikka. Viitaten teoriaosuuteen, koen tämän tutkimuksen perusteella Keinukallion käyttäjien haluavan huolehtia itsestään ja hyvinvoinnistaan. He toivovat voivansa harrastaa tuttua lajia, mutta myös tutustua uusiin, joka on Keinukallion liikuntapuiston vahvuus. Oma olettamukseni on, että muiden ihmisten läsnäolo lisää turvallisuuden tunnetta, vaikei heidän kanssaan välttämättä vuorovaikutuksessa olisi. Tämä toteutuu Keinukallion liikuntapuistossa ja tietoni mukaan alue on koettu turvalliseksi käyttää eri vuorokauden aikoina.

“What attracts people most, it would appear, is other people” (William Whyte.)

Vapaasti suomennettuna: Se, mikä houkuttelee ihmisiä voimakkaimmin, ovat toiset ihmiset. Jopa usein kylmäkiskoisiksi ja etäisiksi tituleeratut suomalaiset nauttivat muiden ihmisten seurasta kaupunkitiloissa. Tyhjät, autiot kadut ja kaupunkitilat saavat meidät tuntemaan olomme yksinäisiksi ja pelokkaiksi. Ei siis ole täysin yhdentekevää, miten kaupunkiympäristömme rakennamme. Luodaksemme houkuttelevia kaupunkitiloja tarvitsemme kävelijöitä ja houkutellaksemme kävelijöitä tarvitsemme turvallisia, viihtyisiä ja ihmisen kokoisiksi suunniteltuja ympäristöjä (www.liikuntakaavoitus.fi). Keinukallion alue tuo Keravan itäosaan aktiivista toimintaa ja koen sillä olevan sekä kehitysmahdollisuuksia alueellisena että seudullisena urheilualueena. Pääpainona näen alueella harjoitus- ja harrastuspaikan, joka on helposti lähestyttävä, matalankynnyksen paikka. Alueella kaupunki olisi koordinoija, mutta eri liikunta-/urheiluseurojen kanssa tehtäisiin alueelliset sopimukset, jolloin heillä on oikeus käyttää aluetta lajin harrastamiseen ja velvollisuus pitää alue hyvinvoivana sekä houkuttelevana. Uskon tämän lisäävän seurojen innovaatioita sekä motivaatiota toimintojen kehittämiseen. Vaikka näen alueella lisääntyvän ohjattu harrastaminen ja aluetta sitova liikkuminen, tulee muistaa luontoliikunnan merkitys ja koirien ulkoiluttamisen mahdollisuus. Sitovalla liikkumisella tarkoitan tiettyjen alueiden olevan osoitettuna tietyille lajille, kuten frisbeegolf. Tämä rajoittaa sen alueen käyttöä esimerkiksi maastopyöräilyn osalta.

5.1 Ulkoilu- ja liikunta-alue keinukallion asiakaslähtöinen kehittäminen

Kehitystyöni tulosten yhteenvedossa näen tällä hetkellä alueella olevan selvät vetovoimatekijät: frisbeegolf, maastohiihto ja porrasjuoksu. Suomalaiset ovat aktiivisia liikkujia ja he toivovat alueella olevan maastopolkujen ja luonnon lisäksi rakennettua aktiviteettia, kuten ulkokuntosali ja juoksuportaat. Nämä tukevat omatoimista liikkumista. Keinukallion alueella on jonkin verran vähemmän huomiota saaneita toimintoja, kuten jousiammunta sekä lennokkiharrastus. Näiden toimintojen harrastusmäärän näkisin lisääntyvän markkinoimalla aluetta ja järjestämällä tempauksia ja tapahtumia lajien ympärille. Sama toimii maastopyöräilyssä, jolle vielä ei ole virallista reittiä, mutta sille on hyvät edellytykset alueella. Viikoittainen yhteinen maastopyöräretki voisi houkutella uusia käyttäjiä alueelle, jolloin lajin kehittämistä voitaisiin parantaa asiakaskokemusten avulla.

Se, miksi Keinukalliolle tullaan, on mielestäni puitteet helppoon omaehtoiseen liikkumiseen. Keski-Uudellamaalla ei ole juoksuportaita rakennettu vielä Keravan lisäksi muihin kuntiin. Samoin maastohiihtopuitteet ja frisbeegolfrata luovat uniikit puitteet alueelle. Näiden toimintojen ollessa alueella, näen että rinnalle voidaan rakentaa yksittäisten lajien harrastusmahdollisuuksia ”päälajit” huomioiden. Tulee huomioida, että käyttäjien turvallisuus ei vaarannu mitään lajia harrastaessa eikä toistaiseksi lajin harrastaminen ole aikaan sidottua, lukuun ottamatta kilpailupäiviä, jolloin alueen sulkeminen muulta toiminnalta on perusteltua.

Alueelle saavutaan muualtakin kuin Keravalta. Tästä ei ole tietojeni mukaan tehty tutkimusta, mutta uskon maantieteellisen sijainnin vaikuttavan käyttäjien valintaan. Keinukalliolle tuleminen on helppoa, sillä se on pääteiden varrella, Itä-Vantaan vieressä sekä pääseminen polkuja pitkin on mahdollista myös Sipoon kautta.

Käyttäjän on helppo saapua alueelle, sillä se ei vaadi mitään ennakoon: voit saapua alueelle oman aikataulun mukaan, harrastaa juuri sitä lajia johon puitteet sopivat ja alue sopii niin yksin kuin porukalla liikkuvalla. Jos tahdot liikkua rauhassa, voi mennä stadionalueelta hie-
man kauemmas rauhallisemmalle alueelle. Mikäli tunnet olosi turvallisiksi ihmisten parissa, voit liikkua stadionalueella, jossa poikkeuksetta ihmisiä on aamusta iltaan. Koska käyttäjäkunta on laaja; on perheitä, yksinasuvia, lapsia, nuoria, aikuisia, ikäihmisiä, liikuntarajoitteisia, aluetta tulisi kehittää monipuolisesti. En tarkoita, että lajeja tulisi olla monia vaan pitää päälaajit ja niitä mahdollisesti tukevat sivulajit, mutta päälajeja laajennettaisiin esimerkiksi liikuntarajoitteisille. Voisin nähdä keinukallion stadion alueen soveltuvan pyörätuolihiihtoon myös nuorempien osalta. Frisbeegolf -radalle voisi tehdä joitain väyliä, joissa huomioitu kulkeminen pyörätuolilla tai muulla apuvälineellä. On ymmärrettävää, ettei koko radalla voida muutoksia tehdä, mutta lähinnä voisi harjoitella heittoa. Juoksuportaatt eivät luonnollisesti sellaisenaan ole liikuntarajoitteiselle sopiva laji, mutta portaiden yläosaan rakennettava (alustava keinukallion kehityssuunnitelma, liite x) näköalatasanne palvelee kaikkia käyttäjiä. Jyrkkä mäki aiheuttaa haasteita, joten näkisin, että mäen laelle rakennetaan kulkuväylä, joka kiertää rinnettä. Näin saisi samalla kuntoilua sekä luonnossa oloa. Nopeaan etenemiseen voisi tehdä tempauksia yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Näkisin, että kerran viikossa voisi olla ”näe kauemmaksi” -teemapäivä, jolloin mönkijäyrittäjä tulisi parin tunnin ajaksi kuljettamaan liikuntarajoitteisia ja iäkkäämpää väestöä. Samalla tulisi elämys.

Keinukallio on mielestäni hyvä malli siitä, kuinka alue kehittyy nimenomaan käyttäjän tarpeita huomioiden. Kyseisellä alueella ei ole Keravan kaupungin osalta toistaiseksi rakentamiseen liittyviä paineita eikä alueella ole muutamaa kiinteistöä lukuun ottamatta rajoitteitakaan. Tiedossa on ne lajit, joita alueelta ei kannata karsia ja joiden osalta tulisi kehittäminen aloittaa.

5.2 Käyttäjien kehittämis ehdotuksia

Tutkimushenkilöiden kanssa käytyjen keskustelujen ja havainnointien kautta alueelle ehdotettuja aktiviteetteja on runsaasti. Taulukosta 6 on esitetty ehdotuksia, jotka käyttäjät esittivät tutkimuksen eri osa-alueissa. Ne on jaettu rakennettaviin, liikkumista tukevat välineet sekä muut hyvinvointia tukevat toiminnot:

Rakennettava toiminto
Keinojäärata
Pyöräkrossiparkki ja alamäkipyöräilyreitti
Terveysreitti 1-2,5 km, joka soveltuisi vauvasta vaariin
Intervalliharjoitusreitti maastopyöräilijöille ja -juoksijoille
Jalkapallolaboratorio
Ulkoilmapingis (huoltovapaat sementtipöydät, mailojen ja pallojen vuokraus kahviosta)
Jalkapallogolf
Kierrätysmateriaaleista pöydät ja tuolit
Keinukallio - Nikuviken pyöräilyreitti
Pukeutumissuojat
Suihku- ja saunatilat
Pyöränpesupaikka
Labyrintti
Ravintola - Kahvila
Lämmin tekonurmi
Ampumahiihto, hyödyntäen lajiin soveltuvaa konttia tai ekoasepiste
Liikkumista tukevat välineet
Liikuntavälinekirjasto, mm. kahvakuulia, kävelysauvoja, mölkky ja muita pihapelejä, sykemittareita, painoliivejä, pulkkia ja leijoja
Lukolliset tai avainkoodilla toimivat säilytyskaapit.
Sähköinen ajanvaraus frisbeegolfille ja jalkapallogolfille
Suunnistuskartta-automaatti
Pesäpallon lyöntiharjoittelupiste, välineet vuokrattavissa kahviosta
Muut hyvinvointia tukevat toiminnot
Paljasjalkapolku, jonka avulla voidaan aktivoida jalassa olevat akupisteet
Sienireitti
Tapahtumia ja elämyksiä, jossa yhdessä olemisen ja tekeminen korostuu
Siirtolapuutarha / viljelypalstat
Liikuntareseptit (yhteistyössä lääkäriasemien kanssa)

Taulukko 6: Käyttäjien kehittämis ehdotuksia

Osa Keinukallion urheilupuistosta toivotaan keskittyvän rauhalliseksi alueeksi niin kutsutuksi Happy Zoneksi. Tuolla alueella olisi rauhallista toimintaa, esimerkiksi kesäisin joogaa, runsaammin istuinpaikkoja, joissa voi nauttia rauhasta sekä luonnon äänistä. Mielestäni kaikessa tulevaisuuden toiminnan kehittämisessä on syytä kiinnittää huomiota luontoarvon säilyttämiseen. Epäilen, että tulevaisuuden kaupungit ovat hyvin tiivistä rakennettuja ja viheralueiden rauhallisuus on vähäistä. Tämän myötä Keinukallion liikuntapuiston kaltaiset luontoalueet nousevat suureen merkitykseen.

Keinukalliolla toimii monta seuraa ja heillä on erilaista aktiviteettia alueella. Talkoolaispankki tulisi perustaa tukemaan kolmatta sektoria ja heidän toimintaansa. Esimerkiksi talvikaudella Keravan Urheilijat ry:n vastuulla on tykkilumen ja latujen teko alueella. Tämä vaatii ympäri vuorokauden valvontaa ja se tehdään täysin vapaaehtoisvoimin. Lisäksi erilaiset kilpailut ja tapahtumat voitaisiin toteuttaa yhteistyössä, jolloin lajien synergia saataisiin paremmin esiin. Alueelle tulisi kehittää lisää yhteisöllisyyttä tukevia toimia. Erilaiset yhteiset urheilun teemat voitaisiin tuoda uusia kuntoilijoita alueelle, esimerkiksi maastopyöräilyporukka, juoksupor-

rastreeni, porrasjuoksun sekä frisbeegolfin viikkokisat. Lisäksi Keravan kaupungin liikuntatöiden liikunnanohjaaja voisi pitää Keinukallion Personal Trainer - päiviä, jossa hän ohjaa maastopyöräilyssä, porrasjuoksussa, hiihdossa, juoksemisessa, sauvakävelyssä, workstreetout - laitteessa ja suunnistuksessa.

5.4 Tulosten luotettavuus

Tutkijalla on suuri vastuu tutkimustulosten luotettavuudesta. Tulosten luotettavuuteen vaikuttavat tiedonkeruu- ja analyysimenetelmien valinnat ja niiden käyttö. Useinkaan tutkija ei tutkimusprosessin aikana tiedä vielä, mikä tieto on tärkeää, koska hän ei edes aina tiedä, mistä ilmiössä on kyse. Tästä johtuen tutkija joutuu keräämään mahdollisimman paljon tutkittavaan ilmiöön liittyvää tietoa. Myöhemmin ratkeaa se, mitä aineistosta käytetään ja millä on merkitystä. (Etnografinen tutkimus, 2014. 52.) Tutkimushenkilöiden vastausten eettisyys on osa tutkimuksen luotettavuutta. Heillä on oletettavasti intressi vaikuttaa alueen kehittämiseen, jonka vuoksi havainnoinnin aikana mahdollisesti kiinnittivät enemmän omaan harrastamiseen liittyviin epäkohtiin huomiota. Toisena eettisyyteen vaikuttavana tekijänä näen tutkijan oman tulkinnan, joihin vaikuttaa muun muassa ymmärrys ja kyky nähdä aineisto kokonaisuutena. Pattonin (2002,113) mukaan tutkija liikkuu aineiston ja oman tulkintansa välillä, jolloin hänen tulisi pyrkiä korjaamaan ja syventämään ymmärrystään sekä pääsemään irti minäkeskeisestä näkökulmasta. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää jatkotutkimuksissa ja kehitystyöryhmän raportissa, jolloin se tukee muuta tutkimustietoa tarvittaessa.

5.5 Jatkotoimenpiteet

Koen saaneeni tärkeää informaatiota alueen tarpeista ja käyttäjien ulkoilu- ja liikuntatavoista. Toivon tämän tutkimuksen antavan lisäarvoa Keravan kaupungin Keinukallion kehittämisryhmälle. Toivon, että tässä kehitystyössä mukana olevia henkilöitä voisi hyödyntää esimerkiksi seuraavassa kehitysosiossa, joka voisi olla palvelumuotoilutapahtuma. Antaisimme käyttäjille valmiina persoonat, joiden silmin he katsoisivat aluetta. Näin saisimme kuntalaiset heittäytymään eivätkä he ajattelisi kehitystä omien tarpeiden kautta. Tämä on yleinen käytäntö palvelumuotoilutapahtumissa ja koettu hyväksi toimintatavaksi.

Tavoitteena on kehittää alueelle maastopyöräreitti, johon saimme tutkimushenkilöiden avulla hyvää informaatiota. Tämän toteuttaminen ei vaadi suurta taloudellista panostusta ja koska kyseessä helppo rata, myöskään rakentamiseen ei tarvita vaativia suunnitelmia. Reitti kulki lähinnä valmiilla poluilla, vain viitoitukset ja varoitukset asennetaan asiantuntijoiden ja Keravan kaupungin toimesta. Keinukallion liikuntapuiston kehittämisessä on syytä harkita liikunnallisen elämäntavan paikallisen kehittämisavustuksen anomista. Sillä tuetaan eri ikä- ja väestöryhmiin kohdentuvia terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan paikallisia kehittämis-

hankkeita, joiden avulla lisätään suomalaisen väestön liikuntaa liikuntasuosituksen mukaisesti ja liikunnallisen elämäntavan omaksumista osaksi arkea. Hanke voi kohdentua yksittäisiin kohderyhmiin, kuten varhaiskasvatus, koulu, ikäihmiset ja erityisryhmät tai vaihtoehtoisesti yhdistää eri ikä- ja kohderyhmiä, kuten luontoliikunta ja perheliikunta.
(www.minedu.fi/OPM.)

Omat internetsivut mahdollistavat nopeamman ja tehokkaamman viestinnän kohderyhmälle sekä lisäämään tietoutta alueen monipuolisuudesta sekä tuoda eri seurat ja yhteisöt tunnetuksi uusille käyttäjille. Keinukallion markkinointistrategia kehitettäisiin yhteistyössä alueella toimivien seurojen ja yhteisöjen kanssa. Selvitettävää on kenelle aluetta halutaan kehittää, keitä haluamme harrastavan alueella sekä keitä ovat alueen kilpailijat ja miten Keinukallio erottuu heistä. Tärkeimpänä tulisi miettiä, mitä halutaan luvata kävijälle. Voisiko Keinukallio olla oma maskotti, johon ihmisten on helppo samaistua? Olisiko alueella vastuhenkilö, joka aktiivisesti toisi esiin alueen käyttömahdollisuuksia ja maisemia sosiaalisessa mediassa.

Keinukallion missiona näkisin halun olla merkittävä kuntoilu- ja liikunta-alue ympärivuoden. Kävijämäärän mahdollisesti kasvaessa tulisi parkkipaikkojen riittävyys tarkistaa. Lisäksi olisi huomioitava seurojen ja yhdistyksien panos alueelle. Heillä on innovaatiot, asiantuntijuus ja motivaatio luoda alueelle uutta ajantasaista toimintaa, mutta he eivät tiedä uskaltavatko panostaa omaa aikaa ja taloudellisia varoja olosuhteiden kehittämiseen. Näin ollen näkisin, että sopimukset alueiden käytöstä tulisi tehdä kaikkien kanssa. Koska Keinukallion alue on iso liikuntakeskittymä Keravalla, tulisi sen alueella olla palkattuna liikuntapaikkahoitaja. Hän toimisi sopimuskumppanien (seurat ja yhdistykset) yhteyshenkilönä sekä tarkistaisi säännöllisesti eri lajien laitteiden, puitteiden sekä opasteiden kunnon ja asianmukaisuuden. Hän voisi toimia mahdollisesti kahvion yhteyteen tulevaisuudessa rakennettavan kuntosalin yhteyshenkilönä. Iltaisin ja viikonloppuisin toiminnasta vastaisi alueen seuroista sekä yhdistyksistä koostuva yritysoperaattori.

Alueen kehittämistä tulisi tehdä kokonaisuutena yhdessä kuntalaisten, seurojen sekä yhdistysten ja kaupunkitekniikan kanssa. Kun kehitysehdotukset sekä suunnitelmat on saatu valmiiksi, tulisi yhdessä hakea ainakin seuraavia avustuksia: maakunnan kehittämisrahaa, Uudenmaan liiton tarjoamat avustukset, liikuntapaikkarakentamisen valtionavustukset sekä AVIn avustukset. Näiden avustusten myötä kehittäminen on varmempaa, sillä kaupungin investointikulut ovat lähivuosina erittäin suuret. Keinukallio.fi - internetsivuille voisi lisätä eri yhteistyökumppanien ilmoituksia ja mainoksia. Valitettavasti julkishallinto ei voi kaupallistaa internetsivujaan ja myydä niistä esimerkiksi mainostiloja. Internetsivustoilla olisi kuitenkin hyvä mainostaa alueen kahvion lisäksi lähialueen ruokapaikkoja, kauppoja, erikoisliikkeitä kuten pyöräliike Lundbergiä sekä muiden alueen toimintoja tukevien tahojen tietoja. Alueella toimii lajeja, joiden tavoitteellinen harrastaminen vaatii yksityiskäyttöä. Nämä urheilijat kaipaavat viikko-

tai kuukausikilpailuja. Lisäämällä lajien kilpailu- ja harrastustoimintaa, voidaan vahvistaa elämyksellistä toimintaa ja samalla tarvittaessa haasteita tai hauskanpitoa. Lähivuosina tulisi kehittää kilpailu- ja harrastustoimintaa yhdessä urheiluseurojen kanssa, jolloin lajeihin tutustuminen toteutuisi matalammalla kynnyksellä. Samalla saisimme tietoisuutta lajeista ja alueen mahdollisuuksista kehitettyä.

Lähitulevaisuudessa Keinukallion ulkoilualueen kehityksessä tulisi huomioida yhteiskunnassamme oleva murros. Mielestäni tämän päivän nuoret (alle 18 -vuotiaat) elävät uudenlaista aikakautta. Vastaavanlainen murros on viimeksi ollut 1920 -luvun tietämillä syntyneiden ja 1970 -luvun uuden aikakauden aikana syntyneiden välillä eli meidän isovanhempien ja 1970-80 luvulla syntyneillä. Uusi teknologia ja työtavat ovat tuoneet erilaiset tarpeet ja toiveet kuluttajille. Palveluita kehittäessä tulee huomioida myös ilmastonmuutoksen tuomat haasteet ja mahdollisuudet. Näen tulevaisuuden Keinukallion tavoitteena sovittaa hyvin yhteen monilajinen alue, tuoden esiin alueen historiaa. Alue on ulkoilijan ja liikkujan maisema, jossa harrastetaan monipuolisesti sekä mahdollistetaan aluetta tukevia palveluita. Näen alueen Keravan olohuoneena, siellä vietetään aikaa yhdessä. Keinukallion kehityshankkeen suunnittelutyön valmistuessa alueen markkinointia tulisi lisätä eri liikuntalehtien ja -tapahtumien yhteydessä, myös luontoa ja sen monipuolisuutta Keinukalliolla tulisi julistaa alan medioissa. Keinukallion käyttäjiltä vaaditaan luontoystävällistä käytöstä, jolla mielestäni voidaan turvata luonnonmukaisuus myös jatkossa. Samalla alue toimisi luonnonmukaisena oppimisympäristönä koululaisille.

Tutkimustulokset laajensivat käsitystäni alueesta ja sen mahdollisuuksista. Tutkimushenkilöt antoivat paljon uutta pohdittavaa sekä käytöksellään osoitti sellaisia puutteita, joihin itse ei ollut kiinnittänyt huomiota. Kokisin mielenkiintoiseksi luoda tämän tutkimuksen rinnalle määrällisen tutkimuksen, jolla saisimme vahvistettua tässä tutkimuksessa esiin tulleita väittämiä. Kokonaisuudessaan koen Keinukallion olevan Keravan kaupungin vetovoimaisuutta lisäävä kohde ja sen kehittämiseen tulisi investoida lähivuosina.

”A good city is like a good party - people stay longer than really necessary, because they are enjoying themselves.” (Jan Gehl)

Lähteet

- Diener, E. 2000. Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 34.
- Emmelin, L., Fredman, P. & Sandell, K. 2005. Planering och förvaltning för friluftsliv - en forskningsöversikt. Rapport 5468. Tukholma: Naturvårdsverket.
- Eriksson, K. 2015. Verkostot yhteiskuntatutkimuksessa. *Gaudeamus*, 214-215
- Eräkö, L., Kuisma-Sandgren, K. & Rautiainen, A. 2015. Selvitys ulkoilulain toimivuudesta, soveltamisesta ja muutostarpeista. Helsinki: Suomen Latu ry.
- Eskelinen, M-L. 2011. Älykkään elämyssysteemin johtaminen: elämysten orkestrointi. Mikkelin ammattikorkeakoulu, 4-9
- Fischer, M & Vainio, S. 2014. Potkua Palvelubisnekseen. *Talentum*, luku 6.
- Florida, R. 2005. Luovan luokan esiinmarssi. *Talentum*, s.45-46, s.272-273.
- Hallikainen, V. 1990. Luonnon virkistyskäytön perusteet. Helsinki: VAPK-kustannus.
- Hammersley, M. & Paul Atkinson. 1995. *Ethnography*, 2. painos. Routledge, 124-125.
- Hatakka, A., Harisalo, R., Liski, A., Lumijärvi, I., Rannisto, P-H., Stenvall, J. & Tyvitalo, J. Kohti tuloksellista kehittämistoimintaa. Suomen kuntaliitto 2013, 46-68.
- Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. 7-9. painos. Helsinki: Edita.
- Hiedanpää, J. Suvantola, L & Naskali, A. 2010. Hyödyllinen luonto. Ekosysteemipalvelut hyvinvointimme perustana. Vastapaino.
- Holma, T. (1999a) Asiakaslähtöiset palveluprosessi - laadun perusta. Helsinki: Suomen kuntaliitto, 26.
- Hämeenaho, P. & Koskinen-Koivisto, E. 2014. Moniloitteinen etnografia. Helsinki: Ethnos.
- Juutilainen, I. 2004. Työterveyshoitajan käsikirja. Helsinki: Edita Prima, 16.
- Jyrämä, A. & Mattelmäki, T. 2015. Palvelumuotoilu saapuu verkostojen kaupunkiin. Helsinki: Unigrafia.
- Kananen, J. Etnografinen tutkimus. 2014. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 9.
- Karttunen, A yms. 2013. Yhteistyöllä hyvinvointia. *Diak julkaisu*, 24.
- Kinnunen, P. 1998. Hyvinvoinnin ruletti. Rovaniemi: Lapilan yliopistopaino, 29.

Kinnunen, A. & Riekkinen, L. (toim.) 1985. Liikunta ja ympäristö. Käsikirja ulkoilualan päättäjille, suunnittelijoille ja toteuttajille. Helsinki: Suomen Latu.

Kokkonen, J. 2013. Liikuntaa hyvinvointivaltiossa. Suomalaisen liikuntakulttuurin lähihistoria. Suomen urheilumuseosäätiön tutkimuksia n:o 2. Keuruu: Suomen urheilumuseo.

Lindroos, J-E & Lohivesi, K. 2004. Onnistu strategiassa. WSOY, 17.

Luonnon virkistyskäyttö 2000 -tutkimus, 2001.

Luonnon virkistyskäyttö 2000. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 802,100-111.

Lyytinen, T. 1991. Erävaeltajien suhde luontoon. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Pro gradu -tutkielma.

Löytänä, J & Korteso, K. 2011. Asiakaskokemus. Palvelubisneksestä kokemusbisnekseen. Talentum. (e-kirja)

Paronen, O. 2001. Ulkoilun hyvinvointi-kokemukset ja esteet. Teoksessa T. Sievänen (toim.)
Telama, R. 1986. Mikä liikunnassa kiinnostaa - liikuntamotivaatio. Teoksessa P. Vuolle, R. Telama & L. Laakso (toim.) Näin suomalaiset liikkuvat. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 50. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 149-176.

Patton, M.Q. 2002, 113. Qualitative research & evaluation methods. London. Sage.

Suomen Latu 2002. Ulkoilumahdollisuudet Suomen kunnissa. SULKA -projektin loppuraportti 2002. Helsinki.

Suominen, R. 2006. Työpaikkaliikunnan strateginen rooli ja tavoitteet. Teoksessa O. Aura & T. Sahi. Työpaikkaliikunnan hyvät käytännöt. Helsinki: Edita Prima, 16.

Torppa, M. 2004. Ihan tervettä: näkökulmia terveyden käsitteeseen. Kunnallislääkäri 19 (4), 46-47. PDF-tiedosto luettavissa

Tritter, J. (2009) Vallankumous vai hidas muutos - Miten ymmärtää kansalaisten ja potilaiden osallistumista Teoksessa M. Koivusalo & E. Ollila & A. Alanko (toim.) Kansalaisesta kuluttajaksi. Markkinat ja muutos terveydenhuollossa. Helsinki: Gaudeamus, 2014.

Tuulaniemi, Juha. 2011. Palvelumuotoilu. Talentum. (e-kirja)

Sähköiset lähteet ja artikkelit

Bohannon, N. ym. 1996. Lifestyle Modification: Weight and Smoking Cessation Control Exercise. Viitattu 24.11.2016

http://ac.els-cdn.com/S0002934396003178/1-s2.0-S0002934396003178-main.pdf?_tid=4a011626-8e48-11e6-bd73-00000aacb360&acdnat=1476035361_6a5b48d1d1117d9e2e2becc35ceef943

Coronaria, terveystalitiikka. Viitattu 1.12.2017

www.coronaria.fi/vaihe3/yle/kl/vuosikirja/vuosikirja2004/terveystalitiikka_MartinaTorppa.pdf.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Viitattu 8.8.2017.

www.ely-keskus.fi/web/ely

Gagliardi, C. Marcellini, F yms. 2007. The outdoor mobility and leisure activities of older people in five European countries. Cambridge University.

Hallitusohjelma, liite 3. www.valtioneuvosto.fi

Helldán, A. & Helakorpi, S. 2015. Suomalaisen aikuisväestön terveystalitiittyminen ja terveys, kevät 2014. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126023/URN_ISBN_978-952-302-447-2.pdf?sequence=1

Ilmasto-opas, ilmastonmuutos. Viitattu 15.11.2016.

<https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/ilmio/-/artikkeli/e20f3086-cf33-4e49-ad69-d3f3a4352bf5/euroopassa-suuria-muutoksia.html>

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010. Viitattu 15.11.2016.

http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiZlsljWMTMvMTEvMjkwMTNfNDRfMzJfMjQ2X0xpaWt1bnRhdHV0a2ltZXNfYWlrdWlZZXRFmJAwOV8yMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus_aikuiset_2009_2010.pdf (s. 14-15)

Keinukallion ulkoiluiston frisbeegolf -rata. www.frisbeegolfradat.fi

Keravan kaupungin hyvinvointikertomus. Viitattu 3.5.2017.

<https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/document/preview/77960278>

Keravan kaupunki, liikuntapalvelut. Viitattu 5.5.2017.

www.kerava.fi/palvelut/liikunta-ja-ulkoilu

Keravan kaupunki, päätösluettelo. www.ktweb.kerava.fi/

Keravan latu, aloite. Viitattu 6.5.2017. <http://keravanlatu.net/aloite-keinukallio-kuusijarvi-ulkoilureitista>

Kohti tuloksellista kehittämistoimintaa, 2013. Artikkelii: asiakaslähtöisyyden ja kuntalaisnäkökulman edistäminen, s. 46-62. http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2858

Kunnossa kaiken ikää -ohjelma. Viitattu 5.5.2017.

https://www.kkiohjelma.fi/toimintakyky_tyoelamaan/fyysinen_aktiivisuus_ja_tyourat

Kunta kuntalaisosallistumisen edistäjänä. Viitattu 16.11.2016.

<http://www.abo.fi/public/en/media/10044/kuntakuntalaisosallistumisenedistajana.pdf>

Kuntaliitto, kunnan tehtävät. Viitattu 23.2.2017.

<http://www.kunnat.net/fi/kunnat/kunnan-tehtavat/tehtavien-jarjestaminen-ja-tuottaminen/Sivut/default.aspx>

Liikuntakaavoitus. <http://www.liikuntakaavoitus.fi/content/kaisa-karhula-k%C3%A4vely-%E2%80%93-liikennej%C3%A4rjestelm%C3%A4n-ja-kaupunkiel%C3%A4m%C3%A4n-unohtunut-osa>

Oikeusministeriö, liikuntalaki. Viitattu 23.2.2017.
www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Liikuntapolitiikka. Viitattu 8.8.2017.
<http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/liikuntapolitiikka/avustukset/?lang=fi>

Planering och förvaltning för friluftsliv. Viitattu 6.5.2017.
<http://www.naturvardsverket.se/documents/publikationer/620-5468-6.pdf>

Suomen ladun toimintasuunnitelma. Viitattu 15.11.2016.
<https://www.suomenlatu.fi/media/yhdistyspalvelut/toimintasuunnitelmat/toimintasuunnitelma-2016.pdf>

Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma. Viitattu 15.11.2016.
http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82

Ulkoilulaki. Suomen latu. Viitattu 15.11.2016.
https://www.suomenlatu.fi/media/vaikuta/suomen_latu_ulkoilulaki_raportti_26.5.2015.pdf

Muut lähteet

Eero Aitkoski, talouspäällikkö. Keravan kaupunki. 20.11.2017, Kerava.

Keravan liikuntapalvelut, keskustelutilaisuus liikuntavaikuttajille 13.9.2017.

Kuvat

Kuva 1: Keinukallio hyvinvoinnin keskiössä.....	8
Kuva 2: Vapaa-ajan liikunnan harrastaminen ikäryhmittäin vuonna 2014 (%).....	10
Kuva 3: Esimerkki asiakaslähtöisen kehittämisen mallista julkishallinnossa (Liski 2013) ...	14
Kuva 4: Kehittämisen kokonaisuus (Liski 2013)	15
Kuva 5: Keravan kartta ja keinukallion sijainti	22
Kuva 6 Keinukallion juoksuportaat.....	24
Kuva 7: Hyvinvoinnin tuotanto yhteistyössä ja ilman yhteistyötä (Karttunen 2013).	27
Kuva 8: Kehittämishankkeen prosessi	28
Kuva 9: Tutkimushenkilöiden reitit mittakaavakartassa	31
Kuva 10: 39 -vuotiaan mieshenkilön kanssa kuljettu reitti	33
Kuva 11: Mieshenkilö, 40 -vuotta. Kuljettu reitti	35
Kuva 12: Mieshenkilö, 30 -vuotta. Havainnoitu reitti.	36
Kuva 13: 45- vuotias liikuntarajoitteinen mieshenkilö. Havainnoitu reitti.	38
Kuva 14: 40 -vuotias naishenkilö. Havainnoitu reitti.	39
Kuva 15: 12 -vuotias poika. Havainnoitu reitti.	41
Kuva 16: Keinukallio, Frisbeegolfrata (2017)	45

Taulukot

Taulukko 1: Tutkimushenkilöiden taustatiedot.....	30
Taulukko 2: Työpajaan osallistuneiden henkilöiden taustatiedot.....	43
Taulukko 3: Mikä keinukalliossa on parasta tällä hetkellä (kysely 9.2.2016)	46
Taulukko 4: Kuinka usein käyt Keinukalliolla (kysely 9.2.2016)	47
Taulukko 5: Syy saapua Keinukalliolle (kysely 9.2.2016)	48
Taulukko 6: Käyttäjien kehittämis ehdotuksia	51

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake kuntalaisille tapahtuman yhteydessä keväällä 2016

Liite 1 Kyselylomake kuntalaisille tapahtuman yhteydessä keväällä 2016

Mikä Keinukalliossa on parasta tällä hetkellä?

Mitä kaipaat Keinukalliolle (opasteita, uusia laitteita, kahvilaa...)?

Kuinka usein käyt Keinukalliolla (päivittäin, kerran viikossa, kuukausittain..)

Mikä on yleisin syy miksi tulet keinukalliolle?

Nimi _____

Sähköpostiosoite

Kiitos vastauksistasi! Mielipiteesi on meille tärkeä.

Terveisin, Keravan kaupunki